

Nº 6 - PRIMAVERA 1985

Viajara!!

PUBLICACIÓ PER A LA GENT
CULTURALMENT ACTIVA

«CENTENARIO, Y A POR TODAS» - PER UNA DECLARACIÓ DELS DRETS DE LA
NACIÓ HUMANA - LA RECUPERACIÓ (II) - DES DE BERLÍN - LES ALTERNATIVES
D'ESTALVI I DE CRÈDIT EXISTEIXEN - «FOURTH WORLD REVIEW» - DE LA MO-
DERNITAT - FOC NOU - TABOLA - CONVERSA AMB JAUME CHALAMANCH

promotora de cultura popular

SUMARI

EDITORIAL

- 3 «CENTENARIO, Y A POR TODAS»

4

CARTELLERA

L...

- 5 PER UNA DECLARACIÓ DELS DRETS DE LA NACIÓ HUMANA. Lluís M. Xirriacs

ALTRAMENT

- 6 LA RECUPERACIÓ (II). Jaume Sobrevals
8 DES DE BERLÍN. Albert Presas

REUS, PARÍS I LONDRES

- 10 LES ALTERNATIVES D'ESTALVI I DE CRÈDIT EXISTEIXEN
12 FOURTH WORLD REVIEW

SOTA LA PLOMA

- 14 DE LA MODERNITAT. Eduard Miralles

18

RELLIGATS

CADA TERRA FA SA GUERRA

- 20 FOC NOU. Jesús Solé, Kiko Sánchez i Rosa Gil
22 TABOLA, UNA EXPERIÈNCIA SOBRE EL TEMPS LLIURE A MANRESA.
Joan Morros i Torné

A LA INTEMPÈRIE

- 24 CONVERSA AMB JAUME CHALAMANCH

27

LA BANYA DE BOU

PAPER RECICLAT

VIA FORA! N° 6, Primavera del 1985. Publicació per a la gent culturalment activa. En aquest número han col·laborat Carme Castany (en el Fitxer de Recursos Tècnics) i Ronald Puppo (en les traduccions i comentaris de revistes en anglès). Autoritzem la reproducció dels articles d'aquesta revista, fins i tot sense citar-ne la procedència. **VIA FORA!** forma part de la Confederació Catalana d'Editoris i Premsa Lliure. Edita ENLLAÇ; Promotora de Cultura Popular, Apartat de Correus 85, Ripollet (el Vallès Occidental), telèfons 691 27 72 i 692 51 83. Imprès als Països Catalans per Copisteria Xaloc, carrer de Concepció Arenal, 261, 08030 Barcelona (el Barcelonès). A.L.B. 13925/1984.

«CENTENARIO, Y A POR TODAS»

La preparen grossa. Gairebé tant com la que van organitzar fa cinc-cents anys. I, a sobre, ens la volen fer empassar. Dintre de poc, ja ho veurem, aquesta «movida» no tindrà ni punt de comparació amb la ja senil homònima madrilenya. I és que els fets es mereixen una celebració així. No sempre ens trobem davant d'un èxit tan esclatant, d'un resultat com aquest: gairebé cent milions d'indis assassinats per un grapat d'espanyols. Supera, plegats, tots els rècords que es batran a l'Olimpiada barcelonina, versió «esportiva» del cinquè centenari. Mai tan pocs feren tant.

Falten set anys per al magne espectacle i ja comencem a veure indicis del caràcter que prendran els fets. Manifestacions, eslògans, publicitat, tot sembla preparar l'ambient, alhora que pren el pols de la receptivitat popular envers l'esdeveniment. Els petits torrents amenacen amb provocar una inundació en la qual podem veure'ns arrossegats tots plegats. Ens auguren una llarga època d'eufòria, tan mancats com n'estem. Doncs bé, no se'ns acut altra cosa ara que anar contracorrent, que situar-nos via fora...

Per què VIA FORA! ens unim als que s'oposen a la nefasta celebració? No descobrirem res de nou, ni la limitada heterogeneïtat de la gent que ens llegeix ho permet. Sí, però, que volem deixar-ne constància i proclamar-ho amb tota la «solemnitat» que ofereix i permet un editorial:

- Perquè el descobriment i posterior conquesta va comportar massius assassinats i no sols això: la mort individual (per moltes que siguin aquestes) pot arribar a ser assimilada per una cultura, però a Amèrica es destruïren, junt amb la desaparició física de la gent, moltes visions còsmiques i religions, llengües i modus de vida, cultures en fi, que eren patrimoni de tota la humanitat.

- Perquè es pretén festejar i justificar aquesta actuació, ignorant-la en lloc de fer un «mea culpa» i intentar, en la petitíssima mesura del possible, restituir l'expoli efectuat.

- Perquè es continua tergiversant la realitat, en nom d'una suposada evangelització i culturització, per mantenir ben alts l'honor i l'espanyolitat d'unes terres que encara es vol que siguin una «unidad de destino en lo universal».

- Perquè aquesta realitat imperialista i etnocida segueix estant present, si més no ideològicament, en els diferents estats llatinoamericans (inclòs l'espanyol). Si bé els mètodes han variat (no tant com pot semblar, però), a casa nostra tenim una bona mostra d'això en l'ascens d'una ideologia neoespanyolista pretesament progressista, en l'empar legal del segrest i la violència, i en tants altres aspectes que ens fan adonar que la «conquesta» encara s'està duent a terme.

S'ha posat en marxa la Confederació Catalana d'Editors de Premsa Lliure. La formen unes quantes revistes i editorials que cerquen noves maneres de fer i de ser.

Actualment hi són representades: Altrament, Via Fora!, L'Arlot, 3 i 2 Fanzine, El Llamp i l'editora Ahimsa. Les esmentades revistes no se senten representants de ningú i estan obertes a qualsevol publicació que vulgui treballar per la consolidació de la Confederació. Totes les revistes integrants de la Confederació han d'estar escrites i pensades en català, acceptant excepcionalment les que estiguin en camí d'assolir el 100% de català escrit.

La Confederació creu i accepta els valors democràtics i humanistes en tota la seva pro-

funditat i conseqüències. Llibertat de premsa, de comunicació, d'edició, d'emissió. Independència de grups, partits, esglésies i tota mena d'organització econòmica o ideològica que pugui afectar de manera important la llibertat i originalitat de pensament dels autors i editors. S'estableix també el principi de solidaritat entre els membres de la Confederació, sense que això pugui implicar disminució de la llibertat i independència individual.

El dia de Sant Jordi es farà la presentació de la Confederació a la Rambla de Barcelona. Cada revista es donarà a conèixer. Via Fora! hi serà present. No signarem exemplars però podreu fer-nos companyia tot refrescant-vos amb vi bo!

TROBADES CULTURALS A 9 BARRIS del 6 al 12 de maig

Us proposem la realització d'unes Trobades en les quals voldríem combinar els moments de reflexió col·lectiva —taules rodones, debats, xerrades— amb estones d'esbarjo, balls, àpats col·lectius, passejades per la muntanya... i a més a més la celebració d'una gran festa que al mateix temps servirà per mostrar els grups que han anat sorgint als diferents barris i pobles; grups d'animació, de cercaviles, de diables, grallers, castellers, músics, etc.

Com a programa esquemàtic us podem avançar que:

del 6 al 9 i a partir de les 7 de la tarda, hi haurà xerrades dividides en tres blocs: A) Societat, ciutat, barri, com a focus de creació i consum de cultura. B) Els centres educatius també són centres culturals C) Els poders públics.

El divendres dia 10 a la tarda i tot el dissabte 11, debats sobre: Com condiciona l'urbanisme el desenvolupament de la cultura? Quins són els valors del nou model cultural? La societat de l'atur o de l'oci? El pre, trans i postmodernisme, Les modes, La publicitat, Els mitjans de comunicació, Les manifestacions culturals als barris i pobles, Què és la cultura catalana? Els joves i les grans ciutats, La utilització de noves tecnologies, Sexe i cultura, Militarisme i objecció de consciència, Els centres educatius també són centres culturals, L'administració.

El diumenge dia 12 «La cultura va de festa». Impulsada inicialment per l'Escola d'adults Freire. Aquest és el cinquè any que se celebra. Es tracta de fer-la més llúida traient al carrer tot allò que creiem que pot servir per engrescar: música, diables, castells, etc.

Per formalitzar la vostra participació a les Trobades i per rebre una informació més detallada podeu telefonar a Ferran Pindado matins 350 03 08, vespres 350 19 95.

DIES 8 I 9 DE JUNY — FESTA DEL SOL

L'Escola Pública Ginesta de Ripollet (Vallès Occidental) està preparant, com cada any, la FESTA DEL SOL. Dissabte començarà la festa amb una revetlla, ball i gresca i diumenge hi haurà jocs, música, sorpreses i moltes altres coses.

Necessitem la col·laboració de qualsevol persona o grup que vulgui participar en l'animació de la nostra festa: (grallers, animadors, etc.). Us convidarem a dinar i podreu conèixer l'experiència d'una escola que va néixer ara fa 10 anys.

Els que estigueu interessats en aquest intercanvi telefonau a la Immaculada Prat. Telèfon 691 45 37.

Pares i Mestres de l'Escola Pública Ginesta

UN COP DE MÀ ELS CAPS DE SETMANA

Els qui seguïu assiduament el VIA FORA! sabeu de la construcció del Centre Permanent de Cultura Popular. Enllestida la construcció, comencem a organitzar-hi el centre de documentació (biblioteca, hemeroteca, arxiu d'experiències). Per tirar endavant aquesta feina calen moltes hores de treball. Un cop de mà els caps de setmana sempre serà agraït. Si voleu venir, només cal avisar als telèfons 691 27 72 o 692 51 83 (sempre els vespres) i concretar, amb una antelació mínima de 3 dies, quant de temps us hi estareu.

continua a la pàgina 27

PER UNA DECLARACIÓ DELS DRETS DE LA NACIÓ HUMANA

Lluís Maria Xirinacs

Fa dos anys anava volant cap a Nova York. El vol és llarg. Moltes hores. Em vaig posar a parlar amb un nord-americà que sabia el castellà. Li vaig explicar que jo anava a un Congrés de la NACS (*North American Catalan Society*). Hi participarien professors dels dos països. El meu interlocutor no sabia que existís una nació catalana. Ni tan sols demostrà tenir cap idea clara del que és una nació. «Petites baralles de petits trossets de la petita Europa». No entenia com estudiosos nord-americans dediquessin una autèntica especialització a l'estudi de les diverses manifestacions de la nostra nació.

— Entrem, deia, amb les noves tècniques de comunicació i transport, en l'era planetària i, aviat, còsmica, i ara alguns perden el temps tot estudiant les peculiaritats localistes d'un racó insignificant del món.

— ¿Vostè, suposo, en l'era planetària, seguirà defenent els drets de la persona humana individual? li vaig respondre. Qui defèn de veritat un conjunt defèn amb la mateixa força els elements que el componen. Si anem cap a una humanitat planetària ens veiem empesos a respectar els individus que la componen.

— Si. Jo sóc un acèrrim defensor dels drets i les llibertats individuals. És el secret d'Amèrica. (Volia dir dels Estats Units).

— Doncs una nació, per petita que sigui, és bastant més gran que un individu. Si aquest mereix respecte, drets i llibertats, tan petit com és enfront del planeta sencer, ¿per què no es concedirà respecte, drets i llibertats a una nació amb l'argument que és una petita-sa comparada amb la Humanitat?

Quedà aturat.

Aleshores vaig aprofitar l'escletxa per entaforar-li un seguit de consideracions nacionals. Li vaig explicar que en qualsevol ciutat nord-americana els immigrants no anglesos, encara avui —després de 100 o 200 anys d'haver abandonat llur nació d'origen— es reuneixen per reviuir llurs costums nacionals, que van perdent amb gran lentitud. I es tracta de costums diferents dels costums de la *nació anglesa* que ha fornit el substrat dominant en els Estats Units. I no caldrà parlar de les grans nacions marginades dels portorriquenys de l'est i «chicanos» de l'oest, dels negres discriminats i dels indis assetjats.

Els Estats que componen la Unió són institucions voluntaristes, els límits de les quals foren traçats amb regla i escaire. Allí, com fan sempre els poderosos, donaren l'autonomia a uns Estats ficticis que no l'havien de menester i la negaren, la neguen i la negaran a les nacions oprimides dels indis, dels negres o els llatins.

Que lluny estem encara d'una vera Declaració dels Drets de les Nacions, acceptats amb tots els ets i uts per les «Nacions» «Unides»!

Diada de Sant Jordi 1985

Lluís Maria Xirinacs; pedagog i mestre, ha estat capellà, polític i candidat al premi Nobel de la Pau. Lluitador insòlit i incansable, amb un fort compromís polític, ha dut a terme diverses iniciatives com la Marxa de la Llibertat, vagues de fam, permanència dies i dies davant de la presó Model, etc. Ha recollit les seves reflexions i experiències en diversos llibres, entre d'altres, «Subjecte», «Diari de presó: l'espectacle obsessiu» i «Entro en el gran buit».

LA RECUPERACIÓ (II)

Jaume Sobrevals

Dins el que serà (comença a ser) una sèrie d'articles sobre la recuperació, iniciada en el número 2 de VIA FORA, publiquem ara una reflexió-proposta al voltant del que podríem anomenar deixalles domèstiques.

Començar aquestes ratlles amb un rosari de xifres sobre la quantitat de deixalles domèstiques d'una ciutat com Barcelona podria donar-los un to de rigor informatiu, de recerca erudita, que estaria en contraposició amb el pragmatisme que pretenen tenir. Efectivament, podem quedar confosos davant de centenars de viatges, milers de tones i altres números amb força zeros que intentarien explicar-nos fidelment la realitat de les escombraries de la megàpolis. Llàstima que aquesta realitat transcendeixi amb escreix la restricció imposada per les xifres! A més, si ja tenim problemes a l'hora d'avaluar els assistents a una manifestació o la distància entre nosaltres i un punt més o menys proper on som, com poder fer l'esforç d'imaginar el volum de deixalles que representen les xifres que hem optat per no donar? Una porta oberta, però, i un consell: aneu a l'abocador del Garraf, més amunt de Gavà (pregunteu: tothom el coneix i pateix). Allà veure un «espectacle» inusual i alhora lligat a la quotidianitat: dues grans valls confluents plenes fins a mig aire d'uns materials sedimentats en diverses capes (escombraries i terra, alternant-se), transportats per una corrua incessant de camions i compactats constantment per apisonadores per tal d'aprofitar al màxim el volum de què es disposa. Inimaginable, certament.

Ara bé, fariem malament en quedar-nos bocabadats i dir «és increïble» o, anant una mica més lluny, «i tot això es desaprofita...». Perquè aquesta acumulació, a més de desapropiar-se fa nosa i, el que és pitjor, perjudica. Podem veure'n dues raons, en principi:

1. Introdueix un element molt desequilibrador dins un ecosistema ja força malmès, degut a les transformacions mecàniques que ha hagut de suportar la zona i a la sobreacumulació de matèria orgànica que el propi ecosistema no pot assimilar. A més, tractant-se d'una zona calcària, les aigües subterrànies s'han vist afectades (contaminades, descarament) fins a enormes distàncies de l'abocador.

2. Tot ecosistema, amb una certa elasticitat, recicla les seves pròpies substàncies i aquí

rau el seu sorprenent equilibri. Si la societat (cada societat) pretén viure en harmonia amb ella mateixa i amb el seu entorn també ha de cercar l'equilibri físic, i situacions de malgastament i de violència com la de les escombraries de Barcelona (i ho poso com a exemple) apunten precisament en direcció contrària.

És cert que el perjudici que causen les deixalles domèstiques és molt inferior al que causen els residus industrials, però per ser una qüestió en la qual podem incidir més directament i a partir d'ara mateix, la tractem en aquest article, deixant per a més endavant la reflexió sobre els residus industrials.

Hem vist que la natura recicla les seves substàncies, i ho fa d'una manera adient a cadascuna, segons diversos canals o cadenes tròfiques. ¿Com fer que aquesta situació tingui el seu paral·lisme en la societat, en la artificialitat que ella crea? Intentar-ho ens situa obertament enfront de la mateixa societat violenta i de creixement il·limitat.

Cal veure que, a nivell domèstic, hi ha deixalles orgàniques (restes d'aliments, pappers) i inorgàniques (plàstics, metalls, vidres). Per altra banda, la recollida d'aquests té dues fases i per tant depèn de dues actituds: la privada o particular i la pública o col·lectiva. Finalment, tant les deixalles en si com el camí que segueixen estan en funció del tipus de vida o d'agrupament humà que les expulsa. Això ens fa adonar de la dificultat de trobar solucions satisfactòries generalitzables al problema del reciclatge de les deixalles domèstiques. Fins i tot, potser podríem veure la inutilitat de fer-ho, ja que dins una perspectiva alternativa les «solucions» globals sovint estan en contradicció amb l'autogestió de cada col·lectiu humà. Tanmateix, un aspecte que sembla bàsic i que podem tenir en compte en tot cas és el de la recollida selectiva d'escombraries. Si cada substància ha de seguir el seu propi camí de reciclatge, s'imposa la discriminació des del mateix moment en què esdevé deixalla, preveient uns llocs i uns mètodes diferenciats perquè cadascuna pugui arribar a complir el cicle que la retorni a la utilitat. D'aquesta manera, fóra qüestió de comen-

çar a desterrar el cubell de les escombraries on va a parar la closca d'ou, la llauna de xampinyons, l'ampolla de llet i el dari d'ahir, i plantejar-nos quin destí donem a cadascun d'aquests elements que «no ens serveixen».

Potser ens faria llum pensar en vells oficis desprestigiats però encara actius i, més encara útils, com el de drapaire. De fet, estan sorgint cooperatives i altres grups que tenen com a raó de ser la supervivència individual mitjançant la recollida de papers, mobles, etc.

Per altra banda, un exemple de la continuïtat entre l'acció particular i la col·lectiva en aquest camp el trobem en la col·locació pels carrers de moltes ciutats de grans recipients on poder llençar les ampolles de vidre i iniciar així un procés de recuperació d'aquest. Podrien aquests recipients, tenir tres compartiments, per a vidres, per a llaunes i per a plàstics? Problemes tècnics no n'hi ha. Els organismes públics haurien de possibilitar a les llaunes un camí semblant al dels vidres. En quan als plàstics, podrien destruir-se en part, semblant inevitable llur transformació en deixalles definitives. No obstant, si que podríem disminuir l'ús, i per tant, la fabricació d'un producte molts cops innecessari, i que només raons de mercat el fan omnipresent.

Les restes d'aliments (les úniques que aniran al famós cubell) tenen una ampli ventall de sortides, estant aquestes, així com les possibilitats d'acció individual, en funció del tipus d'hàbitat. Així, en una gran ciutat no

podem fer gaire cosa més que lliurar-les al servei municipal corresponent, tenint en compte que la fi d'aquestes no hauria de ser un marge a peu de carretera (per molt «controlat» que estigui l'abocador) sinó una de les moltes alternatives que permeten produir energia a partir de la combustió o fermentació, així com la transformació en abonaments, etc. En pobles més petits, a més de la possibilitat acabada d'esmentar, hi ha més marge d'acció individual, podent-se usar com a abonament directament o, com pot ser el cas de cases aïllades, establint un menjador per a salvatges i altres animals del camp. Per cert, heu pensat mai en la diferència entre les deixalles d'una alimentació omnívora i les d'una alimentació vegetariana?

Aquestes reflexions només volen donar peu a què cadascú vagi fent-ne i trobi la solució més adequada al seu cas, a nivell individual i a nivell col·lectiu. Com heu vist, aquesta qüestió té connexions amb molts altres temes, i és la suma de moltes «revolucions minúscules» la que ens pot dur a algun lloc, encara que no sapiguem ben bé quin. Serà millor, sens dubte, si el camí el fem plegats.

Jaume Sobrevals i Pineda: membre d'Enllaç i mestre. Fundador i coordinador durant força temps de la Coordinadora d'Espectacles Infantils als Barris de Barcelona. El podeu trobar a Ripollet (Vallès Occidental), al carrer Calvari, 5-2.^{on} 4.ª.

DES DE BERLÍN

Albert Presas

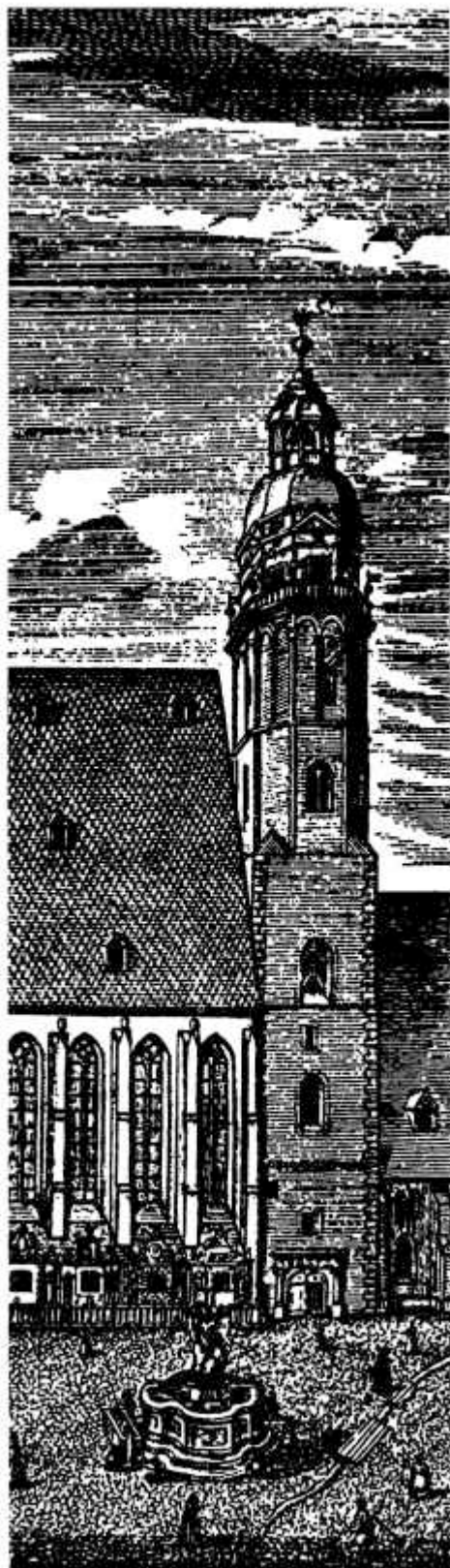
Albert Presas, habitual col·laborador de VIA FORA! que fa uns mesos va marxar a Berlín per fer-hi una llarga estada, ens escriu una reflexió sobre la ciutat i el seu entorn cultural. Voldríem que fos un primer article sobre el tema: Berlín bé s'ho val, i el seu mite postmodern també.

Suposo que el que més us deu interessar és el que puc dir-vos de Berlín. Al poc temps que fa que estic aquí, s'hi ha d'afegir el desconeixement de l'ambient i el desconeixement —n'era conscient, però no en uns termes tan absoluts— de la llengua. Mica en mica, he anat coneixent gent —això ha compensat del tot les primeres dificultats que vaig tenir— i he pogut arribar a conèixer llocs que d'una altra manera no hauria conegut.

He voltat molt pels carrers de Berlín. I aquí el primer toc d'alerta: el pols de Berlín, el que jo cerco, no surt a la llum, no surt al carrer —i menys a l'hivern—. Així com la vida a Barcelona, per exemple, pot intuir-se passejant pels carrers, a Berlín la sensació que tens és que hi ha quelcom d'amagat però que no surt a la llum, que fins i tot vol mantenir-se aïllat. I això pot semblar paradoxal en una ciutat amb el caràcter que se li suposa a Berlín, si no es té en compte que la primera sensació que té el nou arribat és que aquesta és una ciutat que transpira artificialitat, «oficialitat», per tot arreu: Berlín és el luxe que es permet el diner oficial de Bonn. Aquesta mateixa oficialitat fa que al marge per a la no-convencionalitat acceptada sigui molt similar a d'altres llocs. Tot parlant d'un Berlín alternatiu, hem de tenir en compte que la major força política, i amb diferència, són les dretes —avui justament, hi ha les eleccions al Senat i s'espera que les diferències es confirmen—. D'on ve, doncs, aquesta popularitat del «Berlín alternatiu»? Segurament del fet que sempre ens movem dins d'un joc de clixés —del qual ens és difícil de sortir, també és veritat—, i perquè durant molt de temps Berlín ha estat un lloc de visita preferent de tots els turistes «progres i alliberats», i aquests s'han encarregat d'escampar una fama, que si bé és merescuda, caldria matisar bastant —de la mateixa manera que nosaltres venim aquí de turistes, molts de la «crème» berlinesa van a Nicaragua, evidentment també de turistes!—. Potser Berlín sigui una d'aquelles coses que es necessiten per a tenir un bon *curriculum*.

Evidentment, Berlín és un lloc molt, molt interessant perquè en ell es donen una sèrie de circumstàncies socials i polítiques particularíssimes que condicionen tot allò que en el seu recinte —mai tan ben dit— es recull. L'evidència física més immediata d'aquesta particularitat és el mur. Aquesta immensa construcció de formigó i grapes d'acer que aconsegueix el que cerca: fer-se immensa, incommensurable, alhora que a nosaltres ens fa impotents; metres i metres de fredor només trencada per la vivor dels ulls escrutadors de les metralladores, però si aquesta fredor arriba a glaçar-te, molt més dolorós és entendre que el berlinès visqui d'esquena al mur. Si bé aquest es clava a cops de martell en la consciència dels que aquí arriben, el berlinès ha après a viure amb ell, ha sabut de la necessitat de fer-ho. Molts d'ells ja han nascut a l'ombra del mur; per aquests possiblement només serà un escenari on poder vomitar un desencaixat graffiti; per altres, potser ni això. Entendre això em va resultar una bufetada.

Potser s'ha valorat massa la importància del mur com a condicionament psicològic. Jo penso que les mateixes circumstàncies que provocaren la presència del mur, fan que aquesta ciutat sigui el que és. Deixant a part la particularitat de la seva situació política, Berlín va participar fins els anys '60 del creixement industrial alemany. Això, junt a una gran especulació immobiliària —especulació que em resulta difícil d'explicar aquí— va fer de Berlín el centre receptor d'immigració més gran d'Alemanya. Juntament als milers i milers de turcs que avui estan agonitzant, desagnant-se en un terrible drama socioeconòmic, també vingueren d'altres individus guanyats per l'encant cosmopolita, perquè aquí hi havia uns mitjans de supervivència relativament —només relativament— a l'abast de tothom. La creença que la Freie Universität era la primera d'Alemanya, així com el buit legal produït per l'estat d'ocupació que permetia —fins ara— matenir-se «legalment dins de la il·legalitat», foren factors que contribuïren també al reclam de

certs nivells contestataris. D'altra banda, el retop a la cultura oficial —que volia fer de Berlín una nova Alexandria: Philharmonie, Congrés Centrum, la mateixa Freie Universität...— no tenia un camp d'acció més adequat que el que aquí se li oferia. Tots aquests factors, units al fet que qualsevol alteració en la política de blocs repercuteix en l'estatus de Berlín, anaren creant un substrat que desembocà en un moviment contestatari i després alternatiu, que féu d'aquesta ciutat un banc de proves de moltes idees que des d'aquí sortiren després cap a altres llocs. Aquesta és, en síntesi, l'explicació que jo em faig del que per aquí he vist.

Avui, el moviment alternatiu a Berlín crec que ha passat, de les manifestacions al carrer, a consolidar el que tenien a través d'una autolimitació i la creença ferma que cal anar a poc a poc, amb projectes molt madurs i matisats. Potser un exemple d'això sigui el Mehringhof, un centre en el que es recullen i potencien gran quantitat de projectes alternatius, tant socials com econòmics i culturals; la Netzwerk Selbsthilfe, organització interessantíssima que té en compte el finançament de tots aquells projectes alternatius...

Tot això, que no passen de ser unes simples notes, és la impressió que tinc ara de Berlín. Jo vaig venir aquí amb la humilitat de la ignorància reconeguda; vaig venir amb la intenció d'aprendre. Ara, quan estic a punt de tornar, em pregunto què me'n puc endur: potser aquí els anhels i desitjos són els mateixos, però aquesta és l'única cosa que podem tenir en comú. La nostra és una situació que passa per qüestions i problemes distints i això fa que les comparacions i les aplicacions d'un lloc a l'altre sigui difícils.

Albert Presas (Abrera); estudiant de filosofia i membre actiu del moviment infantil i juvenil del seu poble. Recentment ha anat a viure a Berlín

LES ALTERNATIVES D'ESTALVI I DE CRÈDIT EXISTEIXEN

En el número anterior de VIA FORA!, les Cigales franceses ens donaven a conèixer una alternativa, socialment productiva, als estalvis. Tot seguit us presentem una experiència semblant feta a Bèlgica i publicada pels companys d'«Alternatives Wallones».

Som uns particulars agrupats en uns quants ASBL per tal de gestionar plegats i democràticament els nostres estalvis.

A més hem constatat que, massa sovint, els organismes financers apliquen el proverbi «només es presta als rics». Pel que fa a nosaltres, el nostre objectiu és recolzar, mitjançant préstecs sense interès, projectes de promoció humana que, sovint, són desemparrats.

Amb la nostra pràctica contribuïm a promoure tant la nostra pròpia autonomia com la de les persones o organismes ajudats.

QUI SOM?

Som sis grups, a Brusel·les i a Walònia. Ens diem:

«L'Aube» (a Lieja).

«Le Pivote» (a la regió de Verviers)

«La Bouée» (a la regió d'Stavelot)

«El Rawète» (a Charleroi).

«Le Pois Chiche» (a Brusel·les).

«Les Ecus Balladeurs» (a Brusel·les).

El més vell de nosaltres es constituï el 1977. Cadascun dels nostres grups funciona de manera autònoma, però els motius que ens impulsen són amplemunt compartits.

ELS NOSTRES OBJECTIUS

L'objectiu de cadascun d'aquests grups és gestionar l'estalvi dels seus membres, però amb una finalitat molt diferent de la d'un banc o d'una caixa d'estalvis. La nostra lògica difereix doblement de la d'una institució financera.

LES NOSTRES MANERES D'ACTUAR

1. En la lògica del sistema financer clàssic, el particular confia els seus estalvis a la banca. Així li delega el poder de gestionar els seus diners. Per tant, no sap on van els seus estalvis; és la banca qui decideix llur ús. En els nostres grups, és completament al

contrari. Cada membre posa a disposició del grup tots o una part dels seus estalvis. El conjunt del grup decideix aleshores el destí dels diners així reunits, per l'atorgament de préstecs als projectes que val la pena recolzar. Collectivament, tots els membres del grup participen activament en la presa de decisió i en la gestió de llurs estalvis. A més, per garantir la llibertat de paraula de cadascú, limitem voluntàriament el nombre de membres de cada grup: segons aquests, el nombre limit oscil·la entre setze i trenta.

2. D'altra banda, una institució financera clàssica inverteix normalment en empreses rendibles que, massa sovint, exploten la persona, malgastant les riqueses naturals...

Contràriament, cadascun dels nostres grups recolza projectes que tendeixen a enaltir l'home. Així prestem a organitzacions que treballen amb els més desamparats, projectes que potencien els recursos locals, noves cooperatives...

Cal notar que és mitjançant els préstecs —i no per donacions— que recolzem aquests diferents tipus de projectes: la nostra finalitat no és «fer caritat», sinó contribuir a l'autonomia dels projectes que ajudem. A més, reembossant el seu préstec, el manllevador manifesta la seva solidaritat amb altres projectes que volem igualment recolzar.

Els diners que cada membre posa a disposició del grup no produeixen cap interès financer. Igualment, és sense interès financer que els nostres grups acorden els préstecs. Preferim substituir l'interès exclusivament econòmic per un interès que també sigui social.

I VOSALTRES, QUÈ PODEU FER?

Si ens presentem a vosaltres, no és per demanar-vos que us afegiu als nostres grups. Simplement volem informar-vos de la nostra existència i del que ens motiva a existir. Si el cor us ho diu, per què no intenteu crear un nou grup amb els vostres amics? Estem disposats a ajudar-vos a tirar endavant.

ALGUNS ELEMENTS CONCRETS

Quant tenim a caixa?

Cadascun dels sis grups disposa d'uns quants centenars de milers de francs.

Què hem prestat ja?

Els nostres sis grups, fins ara i globalment, han concedit un centenar de préstecs, la durada dels quals oscil·la d'uns quants mesos a uns quants anys. La quantitat de cada préstec varia en funció de la demanda.

A quins tipus de projectes hem atorgat préstecs?

Cases d'acolliment i albergs; iniciatives creadores de llocs de treball alternatius (sector de la construcció, cooperatives d'alimenta-

ció...); cases de barri; iniciatives de desenvolupament de la cultura regional; alternatives en cases de salut...

Les nostres adreces:

— «L'Aube», rue Château Massart, 30 — 4000 Liège, (041) 52 65 03.

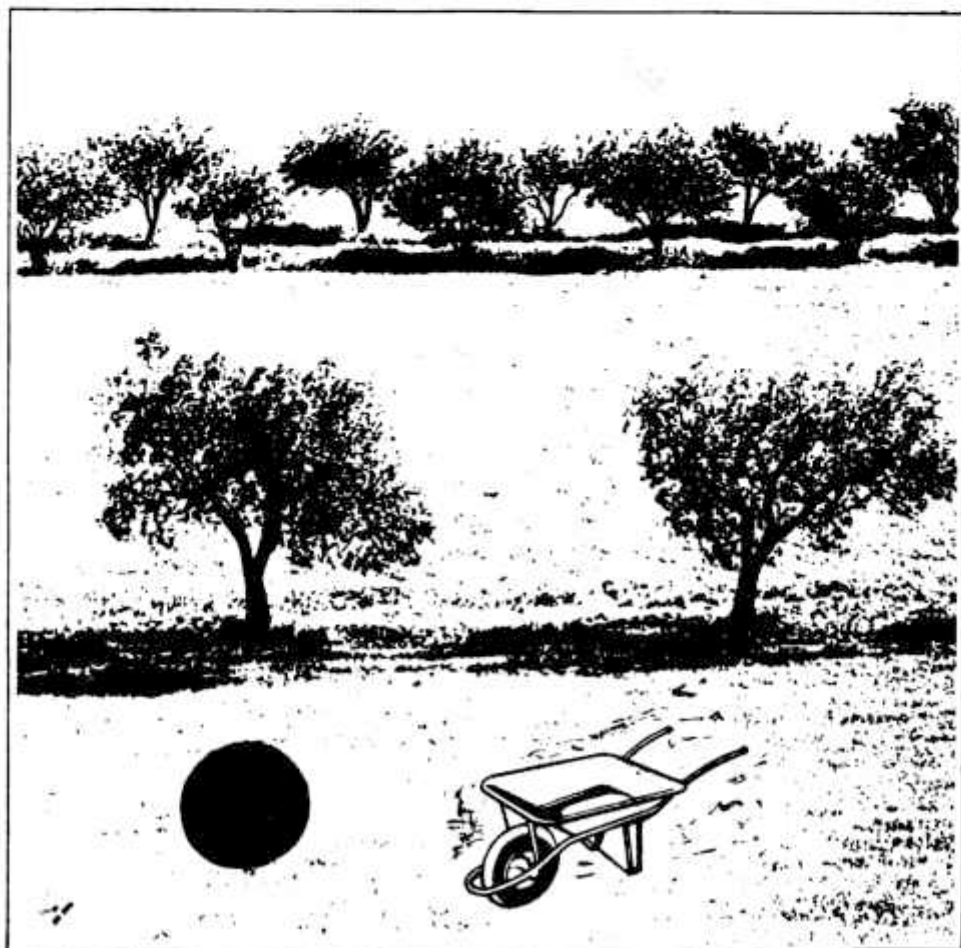
— «Le Pivot», Mont 127 — 4820 Dison, (087) 33 84 20.

— «El Rawète», avenue des Alliés, 11 — 6000 Charleroi, (071) 32 07 28.

— «La Bouée», Presbytère — 4878 Francorchamps, (087) 27 50 37.

— «Le Pois Chiche», rue d'Irlande, 26 — 1060 Bruxelles, (02) 537 59 95.

— «Les Ecus Balladeurs», rue Hôtel des Monnaies, 186 — 1060 Bruxelles, (02) 537 81 47.

FOURTH WOLRD REVIEW

Vam trobar el següent article en la revista «Fourth World Review», que és una revista dedicada a «les nacions petites, comunitats petites i l'esperit humà» feta a Londres. Aquest article es tracta d'una crítica d'un llibre sobre el moviment Verd a la República Federal d'Alemanya; l'edició nord-americana del qual es titula Green Politics —escrit per Fritjof Capra i Charlene Spretnak i editat a E.P. Dunton Inc., Nova York.

Els autors es proposen de descriure la teòrica ascensió del moviment Verd a la República Federal d'Alemanya, assenyalar la naturalesa dels problemes amb els quals s'ha topat en aconseguir els seus èxits electorals, i com aquests problemes han influït sobre les seves personalitats i la seva estructura com a partit; així mateix, descriuen els principis en els quals el moviment es basa i el tipus de forces en joc dins del partit.

Aquestes últimes presenten una varietat realment sorprenent; al començament es donen a conèixer els Verds visionaris o holístics, o sia, allò que es podria anomenar els Verds de William Blake i William Morris, aleshores hi ha els Eco-Verds, o Verds «verds»; tenim també els Verds reformistes ecològics, els Verds del moviment per la pau, els Verds esquerrans radicals o d'orientació marxista, els Verds rojos, els Verds oposicionistes fonamentals, els Verds «realistes», els Verds religiosos i els Verds feministes. N'hi ha d'altres, sens dubte, i d'altres que s'hi afegiran, cosa que demostra com és de fal·laç suposar que els Verds constitueixen una agrupació sòlida i homogènia. I també fa veure la naturalesa de les forces en joc dintre de l'arena, sempre bulliciosa, de la política interna dels Verds.

L'apassionant del relat no és només la descripció que fa dels impetuosos èxits electorals dels Verds —que, darrera nombroses victòries de caire local, conduïren a la conquesta de vint-i-set escons al Bundestag—, sinó també, com ens descobreix l'ambient d'un nou estil de política parlamentària. Car és precisament en aquest darrer sentit que els Verds s'han esforçat a esbossar una nova forma política.

I vet aquí —cal dir-ho— on, també, han sofert les derrotes més greus. L'estil de la vella política tendeix a ser antagonístic, confrontacional, declamatori, hubristic, egoista, divisiu i injuriós; l'estil dels Verds vol ser extrovertit, receptiu, càlid, humà, generós i amorós. Hi ha, però, senyals inquietants

que és el vell estil el que infecta el nou, i no a l'inrevés.

Hi ha encara una altra línia divisòria entre el nou i el vell: aquest últim sempre pensa a curt termini; però els Verds, al contrari, ens apressen a alçar els ulls, contemplar el serral i reflexionar sobre el destí de les generacions futures com a resultat de les nostres accions en el present.

Per tant, la seva política està basada en quatre principis fonamentals: ecologia, responsabilitat social, democràcia vertaderament popular i no violència. Cert, la mera aparició dels Verds i tot el que representen ja és prou motiu per deixar anar un sospir d'alleujament (pel que és jo, m'inclino a fer un crit d'alegria); això no obstant, el que ens pot fer vacil·lar és el que sembla ser la manca d'un enfocament clar dels Verds pel que es refereix a la dinàmica de la política de masses tal com es presenta a qualsevol moviment reformista i l'impacte que sol tenir sobre tot grup a la recerca del progrés i del canvi. Per dir-ho sense embuts, els Verds propendeixen a infringir aquella dinàmica pel sol fet de no reeixir a copsar el què ni el com de tal dinàmica.

En la política d'una societat de masses no es tracta fonamentalment de programes, ans, al contrari, del poder; car la possibilitat de portar a cap accions no depèn sinó de la capacitat que té tota persona o grup per a abastar el poder.

La dificultat que es planteja a qualsevol grup reformista consisteix en el fet que els objectius de les seves reformes són morals, i que provenen de judicis morals privats; però una societat de masses no és en absolut una entitat moral, sinó que és una entitat de poder.

Les persones que controlen les lleis i les normes de les societats de masses no ho fan perquè són mala o bona gent, sinó perquè són més llestos en accedir al poder; altrament, no hi serien: els reemplaçarien altres persones més hàbils o més resoltes en la seva re-

cerca del poder.

Aquesta és la raó per la qual les súplices per a la pau que fan, per exemple, alguns líders religiosos, solen tenir, inequívocament, un to d'ingenuïtat. L'únic llenguatge al qual una entitat de poder és capaç de respondre és el llenguatge del poder mateix. És cert que de vegades entitats de poder porten a cap accions moralment acceptables, però en tots els casos això és perquè la moralitat de l'acció presta suport al poder de l'entitat, i no —cal destacar-ho— perquè el poder de l'entitat presti suport a la moralitat.

Aquest mateix sil·logisme està en joc en la dinàmica del mercat. El primer objectiu en un mercat no és la salut ecològica, la pau, ni cap altra meta moralment apreciable, sinó el màxim benefici; aquells que no acaben de fer-se seva aquesta regla pràctica es veuen foragitats, tard o d'hora, per altres que s'hi adhereixen amb més tenacitat. Un mercat de masses, igual que una unitat política de masses, és una unitat de poder, no de fins morals: per això, les súplices per alimentar els milions de famolencs en el món tendeixen a ensopegar amb els sords.

Què és, doncs, una unitat moral?

No hi ha necessitat d'equivocs: una unitat moral és aquella en la qual *les relacions personals* dels seus membres constitueixen la força que determina la naturalesa de la pròpia unitat.

(...)

El primer pas rau en la necessitat de rebutjar d'una vegada la totalitat de l'estructura de la societat *de masses* com a base factible per a l'existència humana.

Disposem de la capacitat imaginativa suficient per a veure en quin punt nosaltres mateixos estem situats sobre el *continuum* de la història? ¿per a copsar que la societat de masses no és sinó un breu interludi, horrible i desastrós, en el desenvolupament de les *comunitats* humanes que, per altra part, existeixen des de molts milers d'anys, i que, si és que la raça humana sobreviu aquest desastre, segurament continuaran també durant molts milers d'anys?

Si la nostra resposta és que sí, llavors disposem d'allò que als Verds els manca, tant a la República Federal d'Alemanya com en d'altres llocs: tenim els fonaments d'una estratègia no violenta per aconseguir els objectius intercalats en les nostres declaracions polítiques.

Actualment, en aquest sentit, els Verds caminen amb optimisme, però també amb molt de perill. Se cita un dels seus membres més destacats qui preveu, d'aquí dos decennis, una majoria verda al Bundestag. Que potser no veu que allò que s'imagina no és altra cosa que una trampa mortal? ¿que tal cosa només es podria dur a terme mitjançant la transformació dels Verds —ara com ara

un meravellós grup d'aficionats inspirats— en una colla de professionals endurits dedicats a la recerca del poder?

(...)

Cert, ens cal fer millor. El llibre està mancat de tota discussió sobre el poder de les comunitats, com es pot recuperar-lo i, després, fer-lo servir com un instrument per tal d'aconseguir els objectius dels Verds —ni tampoc s'hi troba cap discussió sobre com s'ha de fer venir els treballadors industrials al costat dels Verds i els seus objectius—. Cert, hi ha un breu comentari sobre uns obrers que agredeixen uns ecologistes perquè aquests es manifestaven a favor d'una política que posava en perill el seu lloc de treball.

Tals contradiccions internes no es poden resoldre mitjançant la moralitat del poder, sinó només valent-se del poder de la moralitat tal com aquest es realitza en comunitats humanes dotades de la capacitat de produir decisions polítiques i econòmiques pròpies...

En conclusió, el crític, tot i queixant-se que bon tros del llibre sigui «massa verd», reconeix que aquest constitueix una «afirmació meravellosa de la causa dels Verds i dels seus èxits i esdevenidor ple d'esperança. Per tant, per bé que lamentem els seus defectes, les seves qualitats positives basten perquè qualsevol lector eixerit se n'alegri i perquè s'impacienti per persuadir tanta gent com pugui de llegir-lo i de formar un moviment que encara pot transformar el món».

DE LA MODERNITAT

Eduard Miralles

Com el mateix autor comentava en la introducció, aquest és un tema que ha donat i dona molt que parlar. I el que donarà. Per això, en aquesta secció també volem dir la nostra ni que sigui, en principi, per clarificar conceptes.

...Alguna cosa hi haurà, si tothom en parla! De fet, nocions com *modernitat*, *postmodernitat*, etc. solquen continuament els discursos dels nostres savis i, fins i tot, les nostres quotidianes tertúlies, com una maranya impenitent, davant la qual tothom es *posiciona* —que diuen els orteguians de darrera fornada. Parlar de la modernitat aixeca ampelles. Genera crispació.

Ja ho podieu veure venir: des d'una publicació com aquesta —que sempre surt a ple sol per fixar-se en coses dures— la polèmica no podia ésser menystinguda. Que ningú no passi full tot dient: *Aquests també?* o *Una altra vegada!*, car aquesta primera aproximació al tema és, sobretot, una aportació personal que vol contribuir a fixar el llenguatge, a aclarir les regles del joc.

Tot coneixement tendeix, en un primer moment, a fixar l'abast del seu domini: descriu, classifica i fa taxonomies. Només aleshores pot iniciar-se l'assaig d'explicacions i interpretacions coherents. Aquí es tracta de fer el treball preliminar: veure com les actituds de la gent jove es correlacionen amb una presa de partit a l'entorn de la crisi d'allò que, en sentit ampli, anomenem *modernitat*. Si ho voleu, es tracta d'una *primera botànica postmoderna*, a fi que, tots pleats, poguem encetar la discussió bo i sabent que parlem de les mateixes coses en el mateix llenguatge.

El progrés, un mite en crisi

M'he referit, sovint, a l'intima sensació de *tall generacional* que tens quan notes que connectes satisfactòriament amb la gent de cinquanta anys, i en canvi ets incapaç d'entendre't amb algú de divuit o dinou anys. Vet aquí la constant de la meua generació: hem passat d'ésser *orfes* i cercar uns pares a ésser *pares* que oerquen uns fills (tot això en termes generacionals, s'entén), tot acumulant les angoixes d'ambdues situacions. Quina gran novella s'escriuria d'aquells que —educats en el rigor de l'ètica moderna— ens hem vist abocats al fragor de la postmo-

dernitat! Quequejàvem *penícula* amb molt d'esforç i els nostres germanets ja deien *flim*. Juro que és molt difícil explicar què se sent en passar, sobtadament, de ser *el més petit de tots* a ser considerat un *jove carrossa*.

De fet, aquesta noció de *tall generacional* no és més que la manifestació més punyent —per més íntima— d'allò que els saberuts han batejat amb un nom més rimbombant: **la crisi de la modernitat**. Quan un sistema recorre l'occident —la crisi—, tot un sistema de valors —la modernitat trontolla. Acotar la dimensió i els termes d'aquesta crisi és certament difícil; ens hi trobem immersos, i no ho havíem previst! Des de quan? hi ha qui diu que el maig francès de l'any seixanta-vuit fou la gran *fi de festa* de la modernitat. Sembla més interessant tractar de veure quins són els valors en qüestió i per què trontollen.

La noció de *progrés* és el mite de la modernitat per excel·lència. Durant més d'un segle i mig hem cregut que la *revolució* és possible, que es pot evolucionar tot canviant les coses des d'un esforç col·lectiu en el qual el treball de cadascú és necessari. La conquesta científica de la realitat ens permetia de transformar-la.

Doncs bé, dues obsessions s'han materialitzat entre nosaltres subvertint les bases del pensament: *l'amenaça nuclear* —la bomba nostra de cada dia— ha destruït la noció de futur; i sense futur no hi ha utopies possibles, la fita de la revolució es difumina. Complementàriament, *l'atur creixent* ha posat en qüestió —d'una manera gairebé definitiva— allò que era el dispositiu fonamental del pensament modern: el valor del treball, del propi esforç, com a camí vers l'alliberament col·lectiu.

Si l'amenaça nuclear sotragueja la noció de futur i l'atur qüestiona el valor del propi treball, la modernitat fa aiguës. Aquesta crisi de la noció de progrés té conseqüències innumbrables, moltes de les quals encara s'han de veure. Hi ha, però, una conseqüència immediata que serà fonamental per tal d'entendre les actituds del *personal*: és el

història de Catalunya introducció

Per ENLLAÇ cada dia es fa més evident la necessitat de practicar les teories i de teoritzar la pràctica que genera la dinamització dels Països Catalans. Des del primer moment hem cregut imprescindible buscar una línia de formació permanent que ens assegurés un bagatge suficient per al nostre creixement personal i que sigui un punt de referència per l'extensíssima activitat que portem. Els qüestionaris que anem publicant a les fitxes de VIA FORA! (eminentment pràctiques), volen ser una eina que ens ajudi en la necessària reflexió cultural del nostre entorn. Intenten obrir un procés educacional que estimuli la persona a progressar en un clima de recerca, d'intercanvi i d'ajut mutu. Els qüestionaris estan pensats per donar-nos una comprensió de cadascuna de les qüestions, per a desenvolupar un esperit crític

per tal de judicar-les i així poder donar una resposta adequada tant personalment com col·lectiva.

En aquest número comencem a publicar una sèrie de vuit qüestionaris sobre la història de Catalunya. Creiem que pot ser de força utilitat de cara a la nostra formació personal. Encabir la història de mil anys del nostre país en unes poques fitxes pot arribar a ser agosarat. Creiem, però, que respon al nostre principi de posar les bases per una ampliació posterior a través d'una extensa bibliografia sobre el tema que publicarem a la darrera fitxa.

Si aquests qüestionaris ens posen la mel a la boca, i ens obren les ganes d'anar aprofundint en el coneixement de la nostra realitat passada, present i futura, haurem aconseguit l'objectiu que ens proposàvem.

història de Catalunya els precedents antics (I)

ECONOMIA I SOCIETAT

Catalunya ha estat poblada des del Paleolític superior (crani de Talieüll, 300.000 anys aC.) i Paleolític Mitjà (mandíbula de Banyoles, 100.000 aC.). Amb el Neolític (5.000-2.000 aC.) hom va conèixer l'agricultura, la ramaderia i la ceràmica. A les Edats del Bronze (1.500 aC.) i del Ferro (1.000 aC.) es començaren a treballar aquests metalls. La influència grega (des del 600 aC.) contribuï a que els pobles indígenes (laietans, ausetans, ceretans, ilergets, etc.) adoptessin la cultura ibèrica (vida urbana, incineració dels cadàvers, ús del ferro i la moneda). Els grecs integraren Catalunya en el comerç mediterrani (importació d'articles de luxe) i van dur l'olivera i la vinya. En el període romà apareix la villa, precedent de la masia, mentre

creixen les exportacions de vi i oli. Amb la caiguda de l'Imperi Romà i el domini visigòtic les ciutats i el comerç decauen.

POLÍTICA I INSTITUCIONS

Els grecs fundaren les ciutats de Roses i Empúries (segles VII-VI aC.) i influïren als pobles de cultura ibèrica que vivien a Catalunya. Els romans van venir (218 aC.) a lluitar contra els cartaginesos i van acabar per conquerir el país (195 aC.), després de vèncer la revolta dels ilergets Indibil i Mandoni. La dominació romana durà més de 600 anys (segles II aC-V dC.) i afectà profundament Catalunya. Els romans van dur la seva organització política, fundaren ciutats (Tarragona, capital de la província

Tarraconense; Barcelona, Girona, Lleida, Tortosa, etc.), obriren una xarxa de camins (Via Augusta) i construíren obres públiques (aqueducte de Tarragona). El cristianisme es va difondre des del segle III. La decadència de Roma afectà Catalunya, que va caure en poder dels visigots (segles V-VII), mentre Barcelona es convertia en la ciutat més important.

CULTURA I PENSAMENT

Les pintures rupestres del Cogul (Paleolític superior, 30.000 aC.) són les primeres mostres d'art importants. Amb el Neolític apareixen els dòlmens i els menhirs (construccions funeràries, només al nord). La cultura ibèrica va excel·lir en la ceràmica decorada i

instruments casolans (III)

PICAROLA DE CASCVELLS

1. Materials

— Dos pals (un de 40 cm. i l'altre, més o menys, de 20 cm.)

— Corda

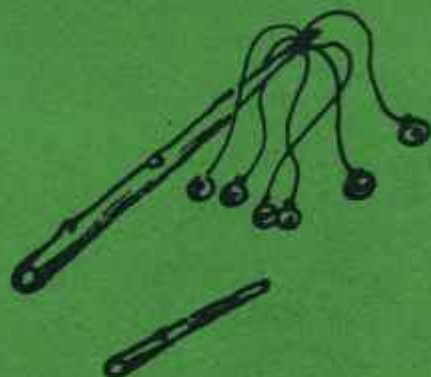
— Cascavells

2. Característiques

Consisteix en un pal llarg amb tot de cascavells lligats a la punta i un altre pal curt que s'utilitza per sotragar-lo rítmicament.

3. Ús

És un instrument molt estès, s'utilitza per acompanyar cançons nadalenques.

instruments casolans (III)

PICACANYA

1. Materials

— Una canya de 50 cm.

— Un ganivet per fer el tall a la canya i foradar-la.

2. Característiques

Tros de canya de 50 cm., més o menys; s'hi obre una osca força buidada, s'hi fa un tall de dalt a baix, fins al peu mateix de l'osca, procurant no trencar-la. Per fer-lo sonar s'agafa amb una mà i es va picant a l'altra.

3. Ús

Estès per tot arreu, s'utilitza per acompanyar les cançons de Nadal i per cantar serenates amoroses; aquestes es feien a la nit i les cantaven els nois sota les finestres de les cases on vivien noies casadores. També es feia servir per espantar ocells.

full informatiu

TROBADES D'AUTOFORMACIÓ I D'INTERCANVI D'EXPERIÈNCIES DE DINAMITZACIÓ CULTURAL

(Aquestes activitats tenen el Suport de la Fundació de Serveis de Cultura Popular, la Fundació Esico i la Direcció General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya).

El perquè de les Trobades

Perquè cal que entre tots redescobrim un estil propi de la cultura i de l'aprenentatge, un estil on l'ajut mutu, la lliure cooperació, l'activitat, l'autogestió i l'autoformació tinguin un lloc preferent.

Fer la recerca en un clima d'autoformació, és el que ens pot donar una educació a la inventiva, la iniciativa, la imaginació i la corresponsabilitat. Aquestes Trobades estan pensades per:

- * Establir les bases per un procés educacional que estimuli la persona a progressar individualment i col·lectiva;
- * Facilitar l'intercanvi d'experiències entre tots aquells que, a cada poble o barri, fan

possible una dinamització constant del seu entorn;

- * Revaloritzar el treball de dinamització cultural des d'una perspectiva de treball voluntari, no institucional;

* Aprofundir sobre el concepte de cultura, com a resposta personal i col·lectiva a les dificultats que genera la realitat actual del nostre país; enfront d'una cultura alienant i aliena proposar-ne una de pròpia i alliberadora tant personal com col·lectiva;

- * Treballar unes tècniques que ens donin un ventall més ampli de possibilitats a l'hora d'endinsar-nos en una acció concreta;

* Aprofundir tots plegats en el sentit de la festa i els costums, recuperant-los en el seu contingut per al moment en què vivim.

abril	27-28	TROBADA DE SOTRAGAMENT A AVIÀ (BERGUEDÀ)
dissabte a la tarda, a partir de quarts de sis, inici de les tribunes obertes sobre els següents temes:
— Fer país, té sentit avui?
— La integració dels joves en els moviments i associacions culturals.
— Els moviments alternatius, visió de futur.
— Professionalització o treball voluntari.
diumenge: matinal, cap a quarts d'onze posta en marxa de tallers de xanques, màscares, miralls, instruments casolans, etc. Amb el material construït i música de gralles es farà una cercavila per tot el poble.
Després d'un dinar comunitari hi haurà la projecció d'un audiovisual sobre la comarca del Berguedà i cap a les sis un ball popular, com a cloenda.
Els qui estigueu interessats podeu telefonar al Ramon Xandri, tel·lèfon 823 00 00 (matins).
maig	4-5	L'ATUR COM A DETONANT A NOVES FORMES DE VIDA
temes a treballar:
— atur-oci-marginació
— treballar menys i treballar tots?
tècniques: reciclatge de materials diversos.
	18-19	IMAGINEM-NOS UNA NOVA FESTA
temes a treballar:
— nous models de festa.
— característiques que ha de tenir una festa nova perquè el poble s'hi identifiqui.
tècniques: guarniments i transformació d'espais oberts.

- juny 8-9 **TROBADA AMB LA GENT DEL PENEDEÈS**
Preparació dels camps de treball de l'estiu.
Constitució d'equips per a la recepció de voluntaris estrangers.
- 29-30 **TROBADA DE SOTRAGAMENT A LLEIDA**
dissabte a la tarda, mobilització i actuacions dels grups de diables, grallers, etc. de la ciutat de Lleida. Cap al vespre, roda de premsa i presentació d'una exposició de cartells de festes populars.
El diumenge començarà amb matinades i cercaviles, que clouran cap a les dotze, hora en què tindrà lloc una concentració on s'explicarà el perquè d'aquesta trobada de sotragament. A la tarda hi haurà un debat obert sobre «UNS NOUS MODELS DE FESTA», aquest tema ha estat triat, sobretot, pensant en la realitat de la ciutat de Lleida.
- juliol 15-31
agost 1-15 **CAMPS DE TREBALL INTERNACIONALS**
- octubre 5-6 **ESTABLIMENT DE BASES PER UN PROCÉS EDUCACIONAL QUE ESTIMULI LA PERSONA A PROGRESSAR. CO-NEIXEMENT DEL PAÍS.**
tècniques: danses i cançons.
- 26-27 **CULTURA RURAL-CULTURA URBANA**
tècniques: maquillatge.
- novembre 9-10 **INTERRELACIÓ DELS COL·LECTIUS DE DINÀMICA ALTERNATIVA: Ecologisme, Moviments per la Pau,...**
taller: construcció de bestiar, gegants...
- 22-23 **L'ASSOCIACIONISME AL NOSTRE PAÍS, IMPORTÀNCIA QUE HA TINGUT I POSSIBILITATS QUE POT TENIR. ELS ATENEUS, AHIR I AVUI.**
taller: arxiu i administració de les entitats.
- desembre 14-15 **VALORACIÓ DE LES TROBADES DEL 1985 — PREPARACIÓ DE LES DEL '86**

Altres trobades que es faran al Centre:

del 6 al 14 de juliol: Setmana de Recerca i Estudis Alternatius.

Organitza el CREA (Centre de Recerca i d'Estudis Alternatius).
Vegeu informació a la cartellera.

Totes les trobades, excepte la d'Avià i la de Lleida, tindran lloc al Centre Permanent de Cultura Popular — Turó dels Pujols — Guardiola de Font-rubi. Si us interessa més informació de les trobades i/o dels Camps de Treball, escriviu a l'apartat 85, de Ripolllet, o bé telefonau al 691 27 72 o 692 51 83 (sempre als vespres).

Indicacions pràctiques

Enllaç posa a disposició de tothom qui vulgui i hi càpiga (hi ha lloc per a 25 persones), una casa —El Centre Permanent de Cultura Popular— per poder compartir i intercanviar experiències en el camp de la dinamització cultural. L'horari de les Trobades és de les 11 del matí del dissabte a les 6 de la tarda del diumenge. El divendres a partir de les 8 del vespre la casa estarà oberta, però només hi haurà el servei de matalàs; el sopar cal de cadascú se'l porti.
El preu és de 1.200 pessetes el cap de setmana. Aquest preu inclou tots els àpats i les

despeses de la trobada (dossiers, material del taller, etc.).

És del tot necessari que confirmeu la vostra assistència als telèfons 691 27 71 o 692 51 83 (sempre els vespres) o escrivint a l'apartat 85 de Ripolllet. Us podem facilitar informació més detallada de cada trobada, horaris de trens, mapes de carreteres, brúixoles, etc.
Voldríem preparar cadascuna d'aquestes trobades amb dues o tres persones de diferents comarques, per tal que el tema reflectís la problemàtica comuna. Tots aquells que estigueu interessats a col·laborar en l'elaboració d'algun dels temes o tècniques, poseu-vos en contacte, per carta o per telèfon, amb Enllaç.

Ja que les respostes al qüestionari no s'han deixat encotillar gaire per aquest, exposarem les opinions i conclusions de la trobada estructurades d'una manera lleugerament diferent a la situació de partida.

En principi, veiem diversos tipus de trobades, cadascun amb les seves finalitats pròpies. Algunes qüestions, no obstant, poden generalitzar-se a la totalitat d'aquelles. En destaquem les dues següents:

- La valoració que s'ha fet dels continguts teòrics i pràctics de cada trobada. Tothom ha estat d'acord en què la teoria i la pràctica han d'anar de bracet, si bé hi ha hagut decantades de balança cap a un cantó i cap a l'altre. En resum, però, els dos aspectes s'han mostrat equilibrats, cosa que podem reflectir amb les dues opinions següents: «portant a la pràctica les idees és com queden més clares» i «els grups no només han d'actuar, sinó també teoritzar al voltant del que estan fent».

- L'elaboració d'un cos teòric i la clarificació semàntica dels mots usats. Introduït el tema, hi ha hagut una certa discussió al voltant del mateix. Bàsicament, la tesi ha consistit a plantejar la necessitat d'usar termes clars i ben definits, ja que sinó no són vàlids per engrescar i entusiasmar. D'aquests termes, que entenem intuitivament, cadascú en té un diferent concepte i per tant la comunicació mitjançant els mateixos no és prou fluida.

Ara ja podem entrar en la classificació de les trobades i veure-les una per una. Així, aquestes són de tres tipus: generals, comarcals i de sotragament.

— **Trobades generals:** Són les realitzades al CP-CP i organitzades per Enllaç. Els temes teòrics a tractar han de ser d'interès general i estar en consonància amb els temes pràctics. Hi ha hagut la proposta que de cada trobada sortís un projecte d'acció concreta a fer. Per altra banda, l'ambient que es respiri a les trobades al CP-CP ha de permetre que el que s'hi faci ressoni i es repeteixi a cada comarca.

— **Trobades comarcals:** Són d'abast territorial reduït. Es realitzen a caps de comarca o altres pobles amb possibilitat d'aglutinar gent dels voltants. Els temes teòrics són específics per a cada comarca, segons els interessos o preocupacions immediates de la mateixa. Són organitzades per la gent culturalment activa de la comarca o per la coordinadora comarcal.

En algun cas de zones sense nucli cultural aglutinador, caldria que Enllaç, en contacte amb gent de la zona, proposés la realització de trobades comarcals. En aquest cas, la funció bàsica fóra la d'aglutinar gent culturalment activa i engrescar altres individus que no hagin connectat per pujar al carro. Sempre caldria fer un seguiment de la feina comarcal i trobar sistemes de reforçar la solidaritat intra i intercomarcal.

En resum, però, constatem la contradicció entre la teoria («en llocs apagats cal començar per trobades comarcals, per anar fent caliu») i la pràctica («les feines han de fer-se per comarques, però l'experiència ens fa plantejar les coses: les trobades comarcals haurien de ser quan la comarca està molt interessada»).

— **Trobades de sotragament:** En ser aquest tipus de trobades una «primícia» per a la majoria dels

reunits, qui tenien la qüestió més clara han informat sobre la mateixa.

Així, hi ha la necessitat de coordinar-nos tota la gent que treballem en la qüestió del voluntarisme i la dinamització cultural. Això pot fer-se teòricament, a través de documents, i pràcticament, ajudant-nos a l'hora de fer una acció concreta en un poble concret. En cada trobada d'aquest tipus caldria veure quina funció específica té aquesta, què fer, qui fer-ho i com. Aquestes trobades ofereixen la possibilitat de coincidir diferents grups que normalment es limiten molt a llurs zones i de mostrar diverses maneres de treballar. D'aquí surt la idea d'equiparar les trobades de sotragament amb una fira d'intercanvi de coneixements, idees i experiències, mitjançant un acte alhora pràctic i teòric, intel·lectual, lúcid i lúdic. Finalment, ha de tenir una incidència positiva en el lloc on es faci. No tot, però, són idees, ja que la realitat del 10è aniversari, per a qui el va viure, pot aclarir molt per on poden anar les coses. Despullant-lo del justificat protagonisme d'Enllaç en aquella ocasió, el 10è aniversari podria ser el paradigma de les trobades de sotragament.

A partir d'aquí, s'han anat perfilant entre tots les característiques de les trobades de sotragament: S'han de fer en llocs on ja funciona un grup de gent o coordinadora comarcal, per tal de donar-los una empenta. Han de ser aquestes mateixes persones les que ho organitzin perquè saben què és el que més convé a la comarca. Caldria seguir mantenint el contacte entre tota la gent assistent, ja que aquest és un dels objectius de tota trobada. Les discussions o debats teòrics han de ser oberts a tota la població on es fa la trobada.

S'ha contemplat, també, una nova dimensió d'aquestes trobades, entenent-les com a sotragada de pobles petits per facilitar l'obertura d'uns als altres i la mútua col·laboració, a partir de les quals poder continuar els contactes solidaris en accions concretes.

Com a proposta específica ha sortit la de realitzar, per sant Pere, una trobada de sotragament a Lleida, per demostrar que es pot fer un tipus de festa que fa temps que no es fa per culpa d'una sèrie de gent que té el poder. Caldria que fos un acte exemplar i descentralitzat per tota la ciutat. Hem quedat en què la colla de Lleida seguiria treballant la idea i tornariem a parlar-ne més endavant.

Vistos els tres tipus de trobades i algunes característiques llurs, s'han exposat unes determinades preocupacions, de les quals destaquem:

— Podem caure en l'error de voler recuperar excessivament el passat, espatllant-lo i desfigurant-lo. Abans d'arribar a aquest punt cal experimentar, atrevir-nos a fer coses noves. Cal inventar accions que puguin arribar a crear una tradició en barris de nova creació o zones on aquesta s'ha esborrat definitivament.

— Hi ha el perill que tot el muntatge teòric que estem fent s'ensorri a l'hora de canalitzar-lo, de dur-lo a la pràctica.

— Totes les trobades organitzades no serveixen per a res si no es realitzen i per això cal suficient informació. Com fer que la gent s'assabenti de l'existència d'aquests projectes?

També, i com a propostes de temes per a properes

trobadres, s'han exposat els següents interessos:
— Encetar un procés de discussió sobre uns quants termes, clarificant conceptes i elaborant un cos teòric.

— La salvaguarda del llenguatge col·loquial enfront de la tipificació del llenguatge.

— Com aconseguir que la gent inactiva es motivi? Com ajudar la gent nova i inquieta a pujar al carro? Quines motivacions tenim cadascú a l'hora d'organitzar i fer activitats? Com donar a entendre que tots som capaços de fer-ho?

— L'organització domèstica dels casals, ateneus i altres entitats. Aquestes qüestions pràctiques (secretaria, economia, arxiu) estan mecanitzades i sistematitzades en moltes entitats i cal aprofitar l'experiència d'aquestes per informar i donar a conèixer la qüestió a altres entitats naixents, estalviant-los errors i murrades innecessàries.

Acostant-nos cap al final, Raimon ha exposat la

seua proposta de funcionament dels tallers. Aquesta consisteix en una doble vessant: l'aspecte tècnic (coneixement de materials) i el desenvolupament teòric (tria de temes i forma d'expressar-lo). Ultra això, cal fer una anàlisi dels codis actuals, estudiant la relació signe-sensació. L'aspecte més pràctic del taller apareixeria un cop finalitzat, en realitzar una acció concreta fora del marc de la trobada.

Per acabar, fem esment de la proposta de crear una coordinadora de gent culturalment activa del Vallès i l'oferiment de la colla del Clot (Secció de Cultura de l'Orfeó Martinenc) de dur gratuïtament el que saben fer a pobles que organitzen una festa però no tenen possibilitats econòmiques de llogar «artistes» professionals.

**Centre Permanent de Cultura Popular
Enllaç**

NECESSITEM COL·LABORADORS QUE ESCAMPIN LA REVISTA

Si et consideres una persona culturalment activa, si vols viure altrament, si lluites per la reconstrucció dels Països Catalans, ajuda'ns a fer nous subscriptors.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

En/Na.....

Adreça..... Telèfon.....

Població..... Comarca.....

- ☐ Em subscric a «VIA FORA!» per a l'any 1985 (500 ptes./4 números)
- ☐ Vull rebre el n° de «VIA FORA!» (150 ptes.)
- ☐ Vull col·laborar econòmicament amb Enllaç (500 ptes./trimestre)
- ☐ Vull col·laborar econòmicament amb Enllaç (1.000 ptes./trimestre)
- ☐ Vull col·laborar econòmicament amb Enllaç (1.500 ptes./trimestre)
- ☐ Vull col·laborar econòmicament amb Enllaç (ptes./trimestre)

Forma de pagament:

- ☐ Gir postal
- ☐ Domiciliació bancària (preferentment C.P.V.E.)
- ☐ En efectiu (personalment)

Data

Signatura

BUTLLETA DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom i cognoms.....

Llibreta n°/cc. n°..... Caixa/Banc.....

Agència Adreça

Població..... Comarca.....

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/a la meua llibreta, atenguin, fins a nova ordre, el rebut que periòdicament els presentarà ENLLAÇ per al pagament de la meua subscripció.

Data

Signatura

carotes de cartolina (III)

Un cop coneixem el material que usarem, ja podem engrescar-nos a treure-li totes les possibilitats de què disposa. La cartolina pot tallar-se molt fàcilment, no costa doblegar-la i manté la corbatura que li donem, admet diversos adherents i, si la tractem sense violència, és relativament resistent a les caigudes accidentals, gràcies al seu poc pes. Qui no recorda aquells prismes i cossos de revolució fets a escola retallant i enganxant una projecció plana del desenvolupament dels mateixos? Doncs aquí tenim una aplicació d'aquells exercicis més o menys agradables, però obligats per «passar» curs. Un con pot transformar-se en un bec d'ocell, un prisma quadrangular en un musell de llop, una sèrie de piràmides truncades en les banyes d'un boc... i anar fent. Complicant les coses podem arribar a fer ca-

carotes de cartolina (II)

Posem-nos còmodes, ja que la feina que anem a fer no s'adiu amb encarcaraments ni solemnitats. Lloc il·luminat, tranquil i amb els següents materials a l'abast:

- cartolines de molts de colors
- trossets variats de paper de xarol.
- llapis, goma
- regla graduada en mm.

- tisores i ganiveta (cutter).
- diferents tipus d'adherents.
- cel·lo
- gomes extensibles

Per començar podem dibuixar una carota prou gran perquè ens cobreixi tota la cara (és molt útil la forma de triangle amb els costats corbats enfora). Un cop retallada la

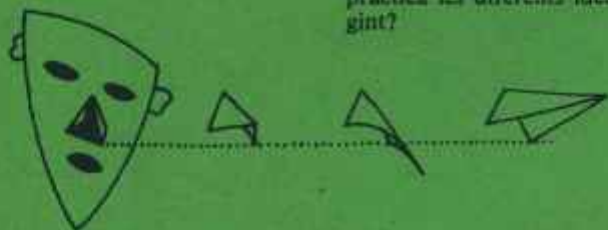
rotes que envoltin tot el cap, com si es tractés d'un cap-gros reduït: això permet donar una gran versemblança al resultat i estalviar-nos la gometa que ens aguanta la carota. Anem comprenent que per treure tot el suc a la cartolina cal afegir a les eines esmentades en la fitxa anterior una bona dosi d'imaginació i audàcia. Una recomanació, però: intentem oblidar-nos de les pintures, combinem diversos colors i textures de cartolina (n'hi ha moltíssims) amb paper de xarol i/o paper de seda. Com més treballem, més possibilitats descobrirem i més idees voldrem posar en pràctica: què hi farem! és una activitat que crea hàbit!

silueta, l'apliquem directament sobre la cara de qui l'ha d'usar i marquem els llocs corresponents als ulls. Obrim els forats corresponents. De la mateixa manera, mitjançant un tall com el de la figura, obrim pas al nas, amagant-lo posteriorment amb un postís més o menys ortopèdic fet amb cartolina. També podem fer una obertura a la boca. Hem de tenir en compte que la humitat de la respiració és un gran enemic per a la cartolina i com més «airejades» estiguin les zones

properes al nas i la boca més estona podrem dur-la posada.

Sobre aquesta base podem enganxar trossos de cartolina o paper de xarol d'altres colors, segons el resultat que volem aconseguir. Per la part de darrera, fóra convenient reforçar la carota amb alguna tira de cel·lo. Així mateix, la goma extensible per penjar-nos-la, podem unir-la fent sengles nusos en els extrems d'un tros de cel·lo que segueixi per darrera tota la cartolina.

Oï que en teniu prou per anar posant en pràctica les diferents idees que us van sorgint?

història de Catalunya els precedents antics (II)

l'escultura, i va tenir una llengua escrita pròpia. La contribució artística grega més notable són les restes d'Empúries (escultures de marbre d'Asclepi i d'Afrodita). L'aportació cultural i artística més important és, però, la dels romans; van dur la seva llengua (el llatí) i el seu dret, i deixaren valuosos monuments, com el conjunt monumental de Tarragona i la rodalia (Palau d'August; restes del circ, el teatre i l'amfiteatre; arc de Bèrra; torre dels Escipions), els temples de Vic i Favara, i peces d'escultura i mosaic. De l'art dels primers cristians coneixem sarcòfags, restes d'algunes basíliques i el mausoleu de Centelles; com a escriptor sobresurt sant Pacià, bisbe de Barcelona. El llegat visigòtic consisteix en les tres esglésies de Terrassa (Sant Pere, Sant Miquel i Santa Maria, potser posteriors), peces de metall (sivelles) i el dret germànic (*Liber iudiciorum*).

carotes de cartolina (I)

Les velles carotes de cartolina, junt amb els tebeos i els xiclets, van marcar la nostra introducció infantil a la societat de consum. Aquelles carotes, les recordem prou bé (encara se'n troben als quioscs i a les papeteries), consistien en una simple cartolina plana amb una silueta més o menys adient a l'efecte, impreses amb colors bastant cridaners d'evident «mal gust». El repertori, mancat d'imaginació, es reduïa a la calavera, el pirata, la princesa i algun altre estereotip oblidat. Més tard van aparèixer les carotes de plàstic, d'un plàstic feble i trencadís amb les mateixes característiques cromàtiques i tipològiques. Comportaven, però, una novetat important: el volum.

Quan més grandets vam descobrir que les mans no només servien per comprar coses, sinó per fer-ne, iniciàrem un camí d'experi-

QÜESTIONARI QUE CAL PENSAR I RESPONDRE

- Quin substrat humà, polític i cultural té la Catalunya actual?
- Quan diem que Catalunya és una terra de pas i un gresol de diferents cultures, què volem dir?
- Si tu haguessis d'explicar a catalans de diferents procedències els precedents històrics del nostre país, quins termes faries servir?

mentació constant i un dels primers passos fou el de fer carotes amb paper de diari i cola (la mateixa amb la qual enganxàvem cartells nocturns, recordeu?), o bé amb pasta de paper. Més tard van anar caient els secrets de la xarxa metàl·lica (mosquitera d'alumini), la pasta de fusta, la bena de guix, el polièster i la fibra de vidre⁽¹⁾. I què se'n va fer de les carotes de cartolina? Un capítol oblidat dins la història sentimental de cadascú? Potser sí, però la cartolina també té la seva «mística», amb unes particularitats poc explotades i grans possibilitats plàstiques i pedagògiques. Quant a les primeres, destaquem el poc pes del material, el volem que es pot aconseguir mitjançant talls i dobles i el cromatisme original que permet combinar diferents trossos amb un resultat final molt agradable sense necessitat de pin-

tar-los. Quant a les segones, permet l'anàlisi espacial i incita la imaginació amb recursos senzillíssims.

Això fa que tornem a tenir en compte aquelles simples carotes i tornem a arromangar-nos per jugar i crear una bona estona.

Les dues fitxes que segueixen, més que un manual tècnic complet intenten acompanyar engrescadorament qui vulgui endinsar-se en aquesta aventura demiúrgica de final insospitat.

(1) Totes aquestes tècniques les anirem introduint a poc a poc en properes entregues del Fitxer de Recursos Tècnics.

canvi d'orientació envers els *altres*. Si la modernitat era l'era del *nosaltres*, la postmodernitat serà l'era del *jo*. Malgrat tot, no es pot pecar d'esquematisme. Els lingüistes saben molt bé que el *nosaltres* no és el plural del *jo*, no és una suma de diversos *jo*, sinó una noció abstracta, una generalitat integradora. Sovint, la integració en un *nosaltres* té un preu ben alt: la mutilació del *jo*. Això és particularment clar en moltíssimes utopies de la modernitat. De manera similar, dir que la postmodernitat és l'era del *jo* és una veritat a mitges: en justícia, el *jo* postmodern s'inverteix d'un ús possessiu. Pròpiament és un *mi egocèntric i narcisista que ho contempla tot en termes de possessivitat. Fins i tot els altres seran els meus*, una mena de *mi* en paral·lel. Deixem-ho així, per ara. Només vull recordar que possessió i consum són termes d'una mateixa relació, i que la societat de consum es caracteritza, fonamentalment, per una tendència creixent a l'aïllament i la individualització, tant en les esferes del treball/producció com en el camp del lleure/plaer.

Una botànica: Moderns. Transmoderns. Postmoderns. Premoderns.

Deia més amunt que la crisi de la modernitat ha provocat una situació diferent de la gent i llurs postures. Juntament amb el desprestigi del progrés, nocions com el *descencant*, el *passotisme*, etc. s'han constituït en justificació de conductes i actituds fins ara inexistents. Els que ja hi eren, els herois de la modernitat, s'han *reciclat* o s'han continuat *acarrossant* una mica més. D'altra banda, de què van els nouvinguts, el nou jovent? Si fem cas a les grans xifres, la meitat de la població de l'estat espanyol té menys de trenta anys i una sisena part del total, uns sis milions i mig, entre quinze i vint-i-cinc anys (són dades de la Direcció General de Jovenut de l'estat referides al propassat 1984) la qual cosa vol dir que hem començat a ser joves en l'era del *post*: després de la mort de Franco, en plena crisi del petroli...

Em sembla que hi ha quatre actituds fonamentals, quatre respostes a la crisi que dibuixen els grans trets del panorama actual. Crec que l'intent de definir els models té un cert interès qualitatiu i quantitatiu, al marge del fet que tothom s'hi pugui trobar retratat amb una certa facilitat. Cal advertir que són caricatures, clixés, síntesis simplificadores que aniran bé per tal de fixar un llenguatge comú. Són etiquetes, a més a més, de segona mà: en justícia, les dec al Toni Puig, tot i que la interpretació i l'ús que ell en fa són diferents.

Moderns: què s'ha fet d'aquelles flors?

...on sou ara els que predicàveu la utopia, el progrés, la revolució, en definitiva, els que parlàveu del *nosaltres*? Us heu fet grans, i ara parleu d'altres coses. Tret d'honroses excepcions —els qui assumiu lúcidament la vostra impotència enfront el xuclador burocràtic— la vostra arribada al poder ha anat acompanyada d'un cert travestisme. Això té diversos noms: uns diuen que us heu *apalancat*. Vosaltres, prudents com sou, parleu de *professionalitat*, de *possibilitisme*. Tothom s'ave a dir, si això és el *canvi*!... Algú —més lúcida— us acusa de manca d'il·lusió estratègica, o d'haver abaratit el somni.

És, certament, el tema d'una altra novel·la encara no escrita. Confesso que jo tinc una llacuna mental compartida, una mena de forat negre que comprèn els anys setanta-nou, vuitanta i vuitanta-u, en què aquella sensació d'orfenesa em va anar aclaparant progressivament. Són els anys de la gran carrera de sacs, de l'apoltronament. Els profetes del progrés us havien fet grans i, és clar, us havien de *buscar la vida* —que es diu ara... I així els moderns vāreu entrar a les institucions, tot fent el tast agredolç —de mel i de fel— d'allò de l'èròtica del poder. Cal no oblidar que la vostra conducta ha seguit essent norma moral i model de costums; per això molts dels nouvinguts, generacionalment, han seguit el camí que encetàreu.

Només una altra cosa. El reciclatge accelerat dels moderns ha hagut de tenir en compte moltes coses: la indumentària, les afeccions, el llenguatge. Sobretot, el llenguatge. Heu hagut d'aprendre de parlar al *jo* i oblidar-vos del *nosaltres* en set dies i se nits. No és, doncs, estrany que un dels cavalls de batalla dels ajuntaments democràtics hagin estat els *serveis personals*, fins i tot en aquelles àrees d'actuació tradicionalment comunitàries en els discurs modern, com la cultura. No és casual que la majoria de reglaments d'aules de cultura, centres cívics, casals *et alia* parlin d'*usuaris*, terme que palesa la individualitat en el procés de consum cultural.

Transmoderns: en defensa de la vida privada

Però no tothom té la renúncia per divisa! Molts dels protagonistes de la modernitat no hem volgut renunciar a res, ans al contrari; creiem en la raó, en la solidaritat, en l'amistat. Creiem en l'amor, perquè no dir-ho. Som antiautoritaris. Defensem la vida privada. Cada vespre, abans de dormir, encara tenim un moment fugaç per pensar en aquella revolució llunyana.

Malgrat tot, som conscients que les coses

han canviat. Intentem entendre-les, sense renunciar a utilitzar els valors de la modernitat com a *instrument*; tampoc voldríem renunciar a res del que vindrà. A voltes és difícil. De fet, no podem anar massa errats, car hi ha molts de les noves generacions que ens fan costat. La nostra relació és conflictiva: ens tenen per llurs pares, i nosaltres no ho volem ser. Hi ha conflicte generacional entre nosaltres i cal parlar-ne. Per això és una relació enriquidora.

No som unànimes. Sovint semblem massa dividits. Hi ha de tot: hi ha qui creu en la revolució des de dins i es fa creus de com els seus amics moderns han acabat baixant-se els pantalons, i hi ha qui encara pensa en l'apocalipsi de la lluita armada. Però, sobretot, abunden els que busquen noves vies, els *alternatius*: ecologistes, antimilitaristes, feministes, antinuclears, folkloristes aficionats...

Hem començat a entendre que l'única sutura possible entre la modernitat i la postmodernitat passa per una nova definició del *nosaltres* a partir d'un nou *jo* no possessiu, que potenciï la dimensió política del privat i la importància de la vida quotidiana!

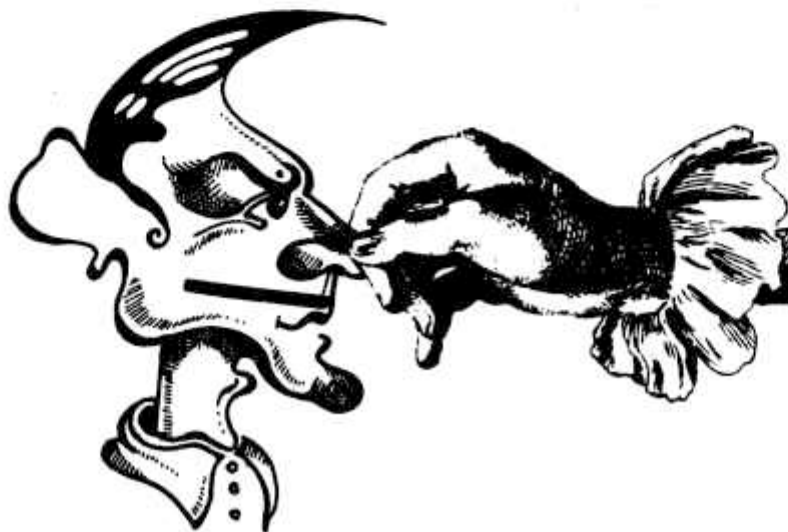
Postmoderns: la utopia individual

És dur ser la primera generació plenament urbana i tenir voluntat de sobreviure plenament. Sobretot, perquè cal bastir uns signes d'identificació radicalment diferents, i no sabeu mass d'on partir. Us hem deixat palplantats, cal admetre-ho, i no s'hi val a lamentar-se si ens carreguem els neulers de tantes coses i considereu la modernitat una miqueta carrossa. No hem sabut donar-vos

el món millor que, de petits, us prometiem: per això heu hagut de *muntar-vos-ho* vosaltres sols. Tots plegats hem destruït el futur, per això exerciu la utopia individual: no valoreu la raó, sinó els impactes forts, les sensacions. No voleu mestres ni profetes, sinó mites i estrelles. Encalceu l'èxit com qui encalça el vent, per això us són importants les coses que propicien un triomf immediat i un reconeixement etern: la moda, la música... La vostra ideologia és la música: allí expliqueu moltes d'aquestes coses, gairebé sempre en primera persona! Si l'escollíssim amb atenció, potser començaríem a entendre-us. Viviu al dia. Sou barrocs sense saber-ho, perquè intuïu que l'estètica és l'única ètica possible en temps de crisi. Per això *passeeu*: sou dissidents de mena.

Fet i fet, només us hem ensenyat una cosa: només us hem ensenyat a consumir. I a fe que consumeu de valent! Fins i tot la vostra escala de valors s'estructura per analogia amb el consum. Sou objectuals i *cosifiqueu* —*reifiqueu* dirien els savis— constantment tot i tothom. Per això la vostra noció del *jo* és fonamentalment possessiva, egocèntrica: és un *jo* possessiu, un *mi*; jo sóc allò que el *meu* cos, la *meva* indumentària, el *meu* aspecte dona a conèixer de mi als altres. Per això cal cultivar l'*ego* en cos i ànima. I aquells que jo reconegui com a prolongació del meu *jo* seran els meus, els meus col·legues, els meus parafels, meitat espectadors còmplices del meu *ego*.

Per això no sou un grup homogeni. Prou que ho sé: aneu de punks, de neo-romàntics, de heavys, de rockers o de moods. M'agradaria parlar més de vosaltres. No ho faré, per ara.

Premoderns: l'individualisme conservador

No m'estaré de dir que per a la majoria del jovent de quinze a vint anys tot això que acabo de dir sona a al·lucinada de cul de bar, a crònica marciana. Si alguna tendència és veritablement majoritària —en termes quantitius— és aquesta. Ells no han viscut la crisi de la modernitat i, aparentment, no en volen saber res de les seves conseqüències. Segons l'enquesta suara esmentada, un 86% es considera *molt feliç*, o *bastant feliç*. Un 12% és *poc feliç* i només un 1% es considera *molt poc feliç*. Quins són els motius d'aquesta rauxa de felicitat posmoderna? Astoreu-vos!: un 26% es dedica a *sortir* amb amics. Un 24% *va de discoteques*. Un 19% es dedica a *tenir nòvio formal*. Un 11% mira la *tele*. Contràriament, només un 3% participa en activitats polítiques, i un 8% intervé en entitats, associacions, etc.

Aquest és el panorama: les noves generacions tendeixen a imitar el model de vida dels pares llurs. Són passius. Saben nedar i guardar la roba. Políticament no voten, però són conservadors. Els podem trobar a la universitat, fent mèrits, cercant un bon treball, comprant-se un pis a terminis, casant-se. Volen ser grans i tenen pressa.

Vers la construcció d'un nou «nosaltres»

No voldria acabar sense tractar d'indicar, segons el meu entendre, quines han de ser les intervencions prioritàries. No fa pas gaire temps en Josep Ramoneda, tot parlant de «la cultura de la crisi» a la revista «Saber» —feliçment rediviva— manifesta la necessi-

tat d'una Nova Il·lustració que recuperi els valors de la modernitat —si dic els valors vull dir els continguts, i no les formes— i sàpiga *projectar-los*, tot redimensionant-los, vers l'espai postmodern actual. Sense vocació de marginalitat: no es tracta de la defensa a ultrança dels models del passat. Utilitzant també els avantatges de la postmodernitat entesa no com a tendència sinó com a rigorós moment històric, sense cap mena de servituds.

Crec sincerament que la tasca és aquesta, el **disseny d'un nou espai col·lectiu**, tot partint de dues coordenades: en primer lloc la superació de l'individualisme creixent. S'ha de partir del *jo* per arribar al *nosaltres*. En segon lloc, aquest *nosaltres* ha de tenir una dimensió radicalment nova: ja n'estem cansats, tots plegats, de programar utopies a llarg termini. Ens calen il·lusions estratègiques immediates i personalitzades.

Ja veieu, si m'heu seguit fins aquí, que aquesta projecció comunitària de la reconstrucció del *nosaltres* és, segons la classificació anterior, una aspiració transmoderna que inexorablement haurà de tenir en compte totes les altres *faunes*. Com que em fa l'efecte que la *parròquia* de possibles lectors d'aquests papers és considerablement transmoderna, m'ha semblat un bon lloc per encetar el debat sobre el tema!

Eduard Miralles: llicenciat en Filologia Catalana i graller, des de fa temps treballa en associacions de base, sobretot del seu barri, i és membre fundador dels Equips de Treball de Cultura Popular de la Verneda de Sant Martí. Podeu trobar-lo al carrer Fluvià, 207 5.ª 1.ª Barcelona-20, Telèfon 308 55 10

MIRA, Joan Francesc

Crítica de la Nació Pura, premi octubre '85

Edicions Tres i quatre

València 1984 -197 pàgines

Crítica de la nació pura és un llibre bo. Pot semblar fàcil aquest adjectiu, però creiem que qualifica d'allò més la sensació que ens ha produït aquest llibre. Es tracta d'aquelles obres fonamentals per a totes aquelles persones que s'interroguen per la seva identitat i per la identitat del seu àmbit.

És un llibre que ens pot ajudar a bastir una visió crítica del nostre fet nacional sotmès o submis però sempre destriant tòpics i mitificacions.

Ens arriba en un moment oportú, sobretot per la forta pressió nacional espanyola i per la dura crítica que sofrim quan intentem definir el marc nacional dels nostres pobles dels Països Catalans.

Avui ens és més important que mai entendre el perquè i el com del nostre ésser col·lectiu. D'entendre què hi ha d'aprofitable en la tossuderia de cercar l'espai vital per la nostra personalització del món.

Ens cal saber què és això de nació catalana, nació política, estat, si ens val o no la pena entrar en tot allò que ens ofereix l'Estat espanyol.

En Joan F. Mira s'interroga i ens interroga sobre quin és el nostre marc nacional. Catalunya? Països Catalans? Espanya?, i quines conseqüències se'n deriven d'una o altra resposta.

L'autor:

Joan F. Mira (València, 1939) és doctor en filosofia i lletres. Professionalment, exerceix com a catedràtic de grec a Castelló de la Plana. Ha estat director del Museu Etnològic de València i professor de la Universitat de Princeton (Nova Jersey, EUA). Com a creador literari ha publicat la novel·la *El bou de foc* (1974), el recull de narracions *Els cucs de seda* (1975), premi Andròmina de l'any anterior, i les novel·les *El desig dels dies* (1981) i *Viatge al final del fred* (1983). Com a antropòleg, és autor de diversos llibres i articles, centrats sobretot en la realitat del món rural de les comarques valencianes: *Un estudi d'antropologia social al País Valencià: Vallalta i Miralcamp* (1974) i *Els valencians i la terra* (1978). Són seus també els manuals *Som* (1974) de gramàtica catalana i *Introducció a un País* (1980), sobre els PP.CC.

WIDER WE: TOWARDS AN ANARCHIST POLITICS, Keith Paton (Un nosaltres més ampli: vers una política anarquista).

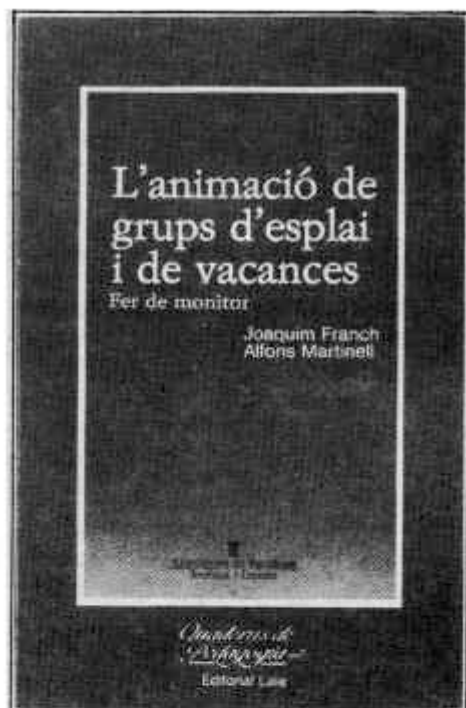
ALTERNATIVE SOCIALISM, Keith Paton.

WOMEN ARE THE REAL LEST!, Monica Sjöö (Les dones són la veritable esquerda!)

Revistes que ens vénen d'Anglaterra. Contenen una gran quantitat d'articles de fons sobre una síntesi socialista en la qual juga un paper crucial l'alliberament de la dona en un món on fins i tot el pensament tradicional de l'esquerra està carregat de connotacions excessivament masculistes. Monica Sjöö és pintora i escriptora apassionada.

L'aportació de Keith Paton no és menys considerable. Ha elaborat una mena de programa polític de trenta pàgines i escaig on figuren seccions sobre temes tan diversos com són el tercer món, la potencialització de comunitats petites, el debat reforma-revolució, l'imperialisme, el sexisme i l'autocrítica de la civilització occidental.

Ens recorda que una vegada li fou demanat a Gandhi la seva opinió sobre la civilització occidental. Ell va respondre: Crec que seria molt bona idea.

FRANCH, Joaquim i MARTINELL, Alfons

L'animació de grups d'esplai i de vacances. Fer de monitor.

Editorial LAIA — Quaderns de Pedagogia.
Ajuntament de Barcelona. Joventut i Esports.
Setembre 1984 — 203 pàgines.

Parlar avui d'aquest llibre és, al cap i a la fi, com recomanar el resum del treball fet fins ara per Joaquim Franch i Alfons Martinell, el qual, com ells diuen comença a ser un camí llarg, sobretot per les moltes coses fetes i les experiències viscudes en el camp de l'Animació-Educació en el lleure infantil. Això assegura la importància d'aquesta publicació.

Pel que fa al contingut del llibre, es tracta de materials pensats per a la formació de *Monitors en el temps lliure*, materials que tenen una diversa procedència. Algunes de les reflexions que hi trobem apunten més cap a una hipòtesi que cap a una conclusió. Amb un llenguatge entenedor i pedagògic, queden ben estructurats els cinc capítols de què consta el llibre, complementant-se entre si respecte al tema que li dona títol. Finalment, dir que ens arriba en un moment molt interessant, car el temps lliure és motiu de grans discussions i diverses discrepàncies on la figura de l'animador no sempre s'entén de la mateixa manera i no queda gaire clar quina ha de ser la seva pràctica. En aquest cas, el contingut del llibre ens encoratja a analitzar, reflexionar i tirar endavant amb esperit crític, per tal de clarificar aspectes foscos d'una tasca sovint ignorada com és la de monitor.

FOURTH WORLD REVIEW (For small nations, small communities and the human spirit). Revista del quart món (per a petites nacions i comunitats i l'esperit humà).

És una publicació que ens arriba de Londres i, de fet, té una llarga història; tot i que amb aquest títol només apareix des de l'any passat, es tracta de la continuació de la revista *Resurgence* (fundada el 1966) i del *Fourth World News*, que ara apareix en forma de full periòdic d'informació puntual.

Segons els editors, la revista vol promoure un ampli debat sobre la necessitat de reconstruir una societat a la mida de l'home, tot oposant-se a la societat de masses, que s'ha convertit en l'enemic públic número u de la raça humana. El seu objectiu es pot sintetitzar així: «*small is beautiful*» —les coses petites són boniques!—.

A banda de les seccions habituals en aquesta mena de publicacions —llibres, cartes, notícies...— el número cinc conté dos articles d'un cert gruix: la presentació de l'associació d'estudiants japonesos orfes per accidents de ciruclació amb l'article «*Llenceu els vostres cotxes!*», i una anàlisi de la política dels Grünen alemanys —partit verd— que trobareu traduïda en aquest mateix VIA FORA!

Jesús Solé, Kiko Sánchez i Rosa Gil

Els dies 9 i 10 de febrer a la trobada sobre «La Festa al Carrer» vam conèixer una pila de cares noves de la comarca del Vallès Occidental. Hi havia gent de Ciutat Badia: ens van saber comunicar els seus sentiments, il·lusions, projectes, etc. Des d'ara quan passem per l'A-17 i veiem aquell munt de vivendes, fins ara despersonalitzades, trobarem alguna cosa més del que els ulls ens deixen veure.

En aquest article exposen la seva trajectòria com a grup d'esplai. Nosaltres sabem, però, que a més a més de l'esplai, actualment estan portant una tasca dinamitzadora i sensibilitzadora a nivell més general, i des d'aquí els convidem per tal que en una altra ocasió ens ho expliquin.

Si voleu connectar amb ells ho podeu fer escrivint a la Rosa Gil i el Jesús Solé, Carrer de Mallorca, 1, 9è B, o bé al Kiko Sánchez, Via Plata, 21, 1r C, tots tres de Ciutat Badia (Vallès Occidental).

El grup d'esplai «Foc Nou», va néixer a Ciutat Badia ara fa nou anys; un grup de nois i noies dedicats a la difícil tasca d'educar infants d'aquesta ciutat en el temps lliure, ciutat de naixement cesari, amb plors amagats pels darrers dies d'una dictadura que com a fruit pòstum ens deixà immersos infraestructuralment en al xarxa d'unes vivendes sense recursos propis, dissenyades toponímicament amb un clar segell nacional, amb una història ara creixent, on l'ajut i solidaritat entre veïns fa possible la convivència homogenia de més de cinc mil famílies.

Dins d'aquesta estructura física, delimitada per un marc social prou definit sociològicament, treballem molta gent, gran i jove, per tal de fer més vius els dies i forjar la nostra història com a poble.

Potser quan vàrem començar, mirant el temps passat, no pensàvem que l'esplai diari arribés mai a ser una realitat a Ciutat Badia; així doncs, l'esperit emprenedor del primer temps, dona ara el seu fruit i es veu recolzat per la llarga feina portada a terme durant els nous anys consecutius d'activitats voluntària. Només cobrant experiència i satisfacció personal, a voltes suficients per continuar el nostre camí en l'educació en el temps lliure.

BREU HISTÒRIA

L'entitat fou legalitzada a finals del '80 amb el número 25, secció tercera del registre d'associacions juvenils, com entitat independent, no lucrativa, dedicada a l'esplai dels infants.

Al principi érem uns amics, impulsats i engrescats per l'estada a altres entitats de

caire semblant, no com a monitors, sinó com a joves de gran mobilitat social, de valors renovadors, d'autonomia pensant...

Vàrem anar a colònies i, en tornar, tres de nosaltres plantejàrem la possibilitat de treballar junts formant l'esplai «Foc Nou».

Per començar, una escola pública, «La Jota», ens deixà la cuina menjador, on els dissabtes a la tarda ens reuníem amb els nens. Després va ser l'antic consultori de la Seguretat Social, ubicat paral·lelament al local de l'associació de veïns. Més tard passàrem al barracó d'un parvulari al carrer «Via de la Plata», i actualment estem en un local de característiques idèntiques al carrer Saragossa.

Tenim uns estatuts propis que marquen les gestions legals i el funcionament intern del grup, així mateix seguim els camins burocràtics de la Generalitat per rebre les subvencions, insuficients de totes totes, ateses les necessitats reals de l'entitat.

Anem als objectius:

Objectiu principal: Recolzar el desenvolupament de la personalitat de l'infant, mitjançant les tècniques del temps lliure a l'abast dels educadors.

Objectius específics.

- Donar a conèixer l'entorn cultural.
- Potenciar les festes tradicionals del país.
- Coneixement i respecte de la natura.
- Integració de l'infant a Ciutat Badia.
- Integració psíquica i física de l'infant en el medi on es desenvolupa.
- Sociabilitat i participació.
- Educar tècniques.
- Educar per la salut.
- Hàbits de neteja personal i col·lectiva.

En base a tots aquests objectius, fem un plantejament per tal d'assolir les tècniques

de treball necessàries per fomentar la creativitat, la iniciativa i la imaginació del nen de Ciutat Badia.

L'aspecte social; respectant els valors individuals que porten els nens, base fonamental per desenvolupar aquest factor, es treballen els aspectes de companyonia i activitat en grups: és la idea de l'home com a membre viu d'una societat marcada pel ritme del cycle vital.

L'any '83 —de febrer a octubre— l'escola Traç va realitzar a Ciutat Badia un curs de monitors d'activitats infantils i juvenils, amb el següent programa:

- Introducció
- Psicopedagogia
- Elements bàsics: antropologia, sociologia, discriminació-marginació-inadaptació
- Infraestructura i organització
- Mitjans i tècniques

Dels trenta-quatre nois i noies inscrits al curs només vint, per gaudir de tots els requeriments, vam tenir accés al títol de monitor. Treballar educant infants en aquesta ciutat no és fàcil. L'experiència d'aquests anys d'esplai a Ciutat Badia —envoltada per una problemàtica social que es caracteritza per tres grans factors: l'econòmic, l'escolar i la manca d'identitat com a poble sense una història pròpia— fa necessari que un dels objectius específics del grup sigui la integració progressiva de l'infant en el seu entorn humà, potenciant i participant les activitats populars infantils i juvenils, retrobant el sentit de festa i de participació com a joves, fent de la tradició popular una eina per sembrar elements actius, una «dinamo» de la col·lectivitat que faci possible la identificació amb l'entorn no sols espacial, sinó temporalment renovador, afegint una reflexió crítica constant a la nostra història que creix cada dia.

La realitat del temps lliure a la nostra ciutat fa que, cada vegada més, vegem incrementat el nombre de nenes i nens participants en totes les activitats d'esplai.

Per això, ateses les singulars característiques de la ciutat que, d'altra banda, són comunes als barris de nova creació (no tenen identitat com a poble, manca de tradició, activitats culturals molt reduïdes amb participació minoritària, index elevat d'immigrants, que no se senten identificats amb la cultura catalana...) ens veiem davant d'una situació actualitzada pel jovent, principal protagonista dels moviments urbans i culturals a Badia, i al qual acostem per mitjà de l'autonomia de l'entitat, als punts de referència tradicionals: festes, celebracions del cycle vital... (a voltes descafeïnats, amb color però sense gust), per tal d'assolir i consolidar entre tots, la cultura popular del nostre poble urbà.

El curs '84 ens plantejarem fer esplai diari. L'organització de funcionament de l'esplai diari és:

- Taller de fotografia (dilluns i dimecres de 6 a 8 de la tarda).
- Taller d'impressió (dimarts i dijous de 2/4 de 7 a 8 de la tarda).
- Taller d'expressió (dimecres i divendres de 6 a 8 de la tarda).
- Sala de joc (oberta diàriament).

Vàrem portar a terme els tallers durant tot el curs passat, de gener a juny, integrant-se infants amb deficiències, tal com sempre es fa a les activitats del centre.

Valorant aquesta experiència des de la perspectiva actual, ens adonem que els nens que de moment disfruten de l'esplai, són majoritàriament nens de carrer, amb forts problemes econòmics a casa seva, que a voltes, no poden pagar les reduïdes quotes necessàries pel sistema d'autofinançament de l'entitat. Davant d'això, vam escriure a l'administració (la Generalitat), perquè creiem necessària la seva aportació econòmica a l'experiència de l'esplai diari, que per les condicions de Ciutat Badia és de totes totes insuficient, arribant a un percentatge molt baix (3 o 4%).

Infraestructuralment Ciutat Badia no està equipada per allotjar les diferents entitats que fan un servei social i preventiu a la pròpia comunitat.

Nosaltres tenim forces per continuar endavant i l'esplai és una altra alternativa educativa i de formació humana pels infants que ara creixen.

Jesús Solé, Kiko Sánchez i Rosa Gil;
membres del Consell responsable i
de l'equip de monitors de l'esplai FOC NOU

TABOLA, UNA EXPERIÈNCIA SOBRE EL TEMPS LLIURE A MANRESA

Joan Morros i Torné

Tabola, grup d'animació cultural va néixer a Manresa el setembre del 1981, ha estat una experiència inèdita a Catalunya que s'ha mantingut fins el febrer d'enguany en què s'anuncià la seva desaparició, arran de la desafortunada actuació d'alguns regidors de l'Ajuntament socialista de Manresa, però... comencem pel principi.

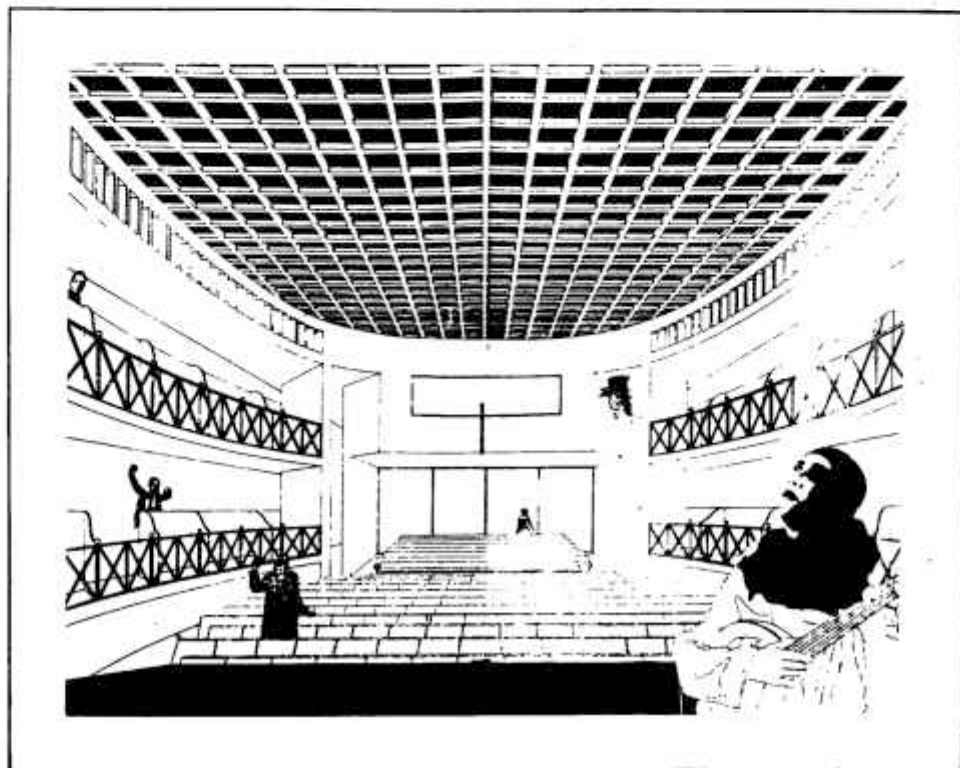
A l'estiu del '81, un grup de joves procedents d'altres entitats, davant el gran buit d'activitats juvenils a Manresa i el Bages, vam decidir d'elaborar un programa d'actuació i dur-lo a la pràctica.

Una de les primeres tasques que ens vam proposar va ser la d'organitzar de forma periòdica espectacles adreçats especialment als joves des dels 14 anys. Així, durant aquests tres anys i mig, s'han anat presentant de forma quinzenal: teatre, cinema, música, cançó, mim... amb obres com *Nit de Sant Joan*, *Terra Baixa*, *Manicòmic*, *Teledium*, *Alé*,

Glups, *Joan Salvador Gavina*, i actuacions d'en *Lluís Llach*, *Companyia Elèctrica Dharma*, *M. del Mar Bonet*, *Pegasus*, *Orquestrina Galana*, *Marina Rossell*, entre molts d'altres.

Paral·lelament als espectacles quinzenals, a Tabola hem organitzat tot un ampli ventall d'activitats. Així, durant tres anys consecutius, hem presentat cicles de teatre, cinema i música per a les escoles de BUP i de FP, amb un treball previ de presentació a l'escola i un debat posterior en cada aula. En aquests cicles els nois han pogut veure obres com *Mort accidental d'un anarquista*, *El reataule del flautista*, o bé pel·lícules com *Mon oncle d'Amerique*, *El síndrome de China*, *Z* o *Bienvenido Mr. Chance*, així com concerts de música clàssica, jazz o música electrònica.

En els 1.200 dies que ha durat Tabola també hi ha hagut Setmanes d'Animació Cultural i

Jornades sobre diversos temes monogràfics. Així, l'any '83, es van fer unes Jornades sobre cinema i literatura negra amb la projecció de films i una taula rodona sobre el tema, amb la participació de Manuel Vázquez Montalbán, i Andreu Martín, entre d'altres. Les Jornades sobre el còmic, organitzades l'any '84, van suposar un important èxit de participació. Exposicions, tallers de còmic, vídeos, pel·lícules, lectures, visites d'escolars, taules rodones, van ser algunes de les activitats que es van desenvolupar al voltant d'aquestes Jornades. Més de 3.000 persones van passar durant aquests dies per la sala d'exposicions de la Caixa de Barcelona.

Una altra de les activitats que a Tabola hem organitzat han estat els curssets. N'hi ha hagut de tot tipus. Des del de mim del primer any fins el que encara s'està fent de perfeccionament de balls de saló, passant per preparació física de l'actor, dansa contemporània i rock and roll.

Una altra experiència que també creiem que ha resultat de gran interès ha estat el *Bus a Teatre*. Davant la dificultat que algunes obres de teatre poguessin ser vistes a Manresa, degut principalment a la complexitat d'alguns muntatges, periòdicament hem anat organitzant viatges amb autobús, per poder veure aquest tipus de representacions. El teatre Lliure ha estat, sens dubte, un dels nostres llocs habituals.

Coincidint amb dates assenyalades, també s'han organitzat festes i balls en diferents indrets de la ciutat; així podem destacar els balls de carnestoltes, les festes de cap d'any i la fi de curs.

La darrera etapa i una desafortunada actuació de l'Ajuntament

Una segona etapa, l'última, va iniciar-se l'octubre de l'any passat, quan *Tabola* considera que les obres fetes a la Sala Ciutat (teatre municipal) no responen a les necessitats que una programació estable com la que s'hi porta, requereix. Davant el poc interès demostrat per l'Ajuntament per aquesta Sala, decidim de no presentar-hi més espectacles, mentre no reuneixi les condicions mínimes de dignitat que tant el públic om els actors es mereixen.

Tanmateix, el nostre programa d'activitats era prou dens i amb noves propostes per als joves. Davant la mesura que vam prendre d'una forma reflexiva i serena, alguns regidors de l'Ajuntament de Manresa van tenir una actuació de propotència desafortunada, amb l'intent de dividir el grup mitjançant la mentida, que va motivar que optéssim per la dissolució del grup, que després vam reconsiderar, a causa del ressò popular que va tenir el conflicte i les mostres de suport que vam rebre. Això sí, tornàvem bo i renun-

ciant, per raons ètiques al suport econòmic de l'Ajuntament i ens encoratjàvem a tirar endavant el nostre programa cercant noves vies de finançament.

En aquest sentit, la campanya de suport econòmic i les promeses fetes per part de la Generalitat de Catalunya ens permetien mirar el futur amb un cert optimisme.

No obstant aquesta voluntat de tirar endavant, els obstacles i travetes que alguns membres de l'Ajuntament van seguir posant a les nostres iniciatives durant els darrers mesos, ens van obligar a prendre la decisió de posar fi a les nostres activitats.

Com a cloenda de *Tabola*, el dia 2 de febrer d'aquest any vam portar al Teatre Kursaal, ple de gom a gom, amb més de 1.500 persones, l'espectacle de Dagoll-Dagom: *Glups!*. Aquest dia *Tabola* també va fer GLUPS.

CONVERSA AMB JAUME CHALAMANCH

El camí per arribar al MAS BOLET (Guardiola de Font-rubí) és costerut. Bufa un vent de mil dimonis. Contemplem una panoràmica del Penedès esplèndida.

Al Mas Bolet hi viuen, des de fa uns anys, l'Anna, en Jaume, en Toni, la Marina i en Jordi. Ara en Jaume Chalamanch es quedarà a viure amb ells. Segons en Chalamanch la gent del Bolet són els que han entès la seva idea i, malgrat la duresa de l'opció, s'han mantingut i han tirat endavant un dels punts bàsics d'AHIMSA.

Durant tota la conversa ens acompanyaran dos sons, el vent xiulant sense parar i el foc amb uns espetecs ondulants. Abans de marxar ens ensenyen el lloc de treball de la casa: una cuina on hi fan el pa, els pastissos, les galetes, els formatges... Fa goig de veure! Ens obsequien amb diverses espècies i, bo i baixant cap a Guardiola, encetem la bossa de carquinyolis.

Jaume Chalamanch neix, fa cinquanta-un anys, a Barcelona, però quan en té nou es trasllada a la Poble de Segur perquè la seva mare no està gaire bé de salut. Tot i patir l'escola de Franco, considera la seva infància com a molt constructiva: «quasi bé podria dir que vaig aprendre més dels vuit als disset que no he après després». Es rebel·la contra l'escola, contra el que li ensenyen i com li ensenyen. Una rebel·lió que podríem anomenar total «misticament inclús em vaig rebel·lar contra l'església». Pesa força en aquesta etapa la mort, «per error mèdic», de la seva mare, quan a penes té tretze anys, així com «una colla de fets socials, laborals inclús, que m'han marcat per sempre més, com l'explotació del meu pare, que era camioner, i havia de treballar catorze o quinze hores per donar espadenyes als seus fills». S'acosta a l'edat del servei militar i no vol fer-lo. «Com que no sabia què era l'objecció de consciència», decideix, als dinou anys, marxar a França i comença una llarga etapa de gairebé quinze anys donant voltes per Europa, vivint de feines eventuais, estudiant i tastant moltes olles, una d'elles el ioga.

— *Com i quan entres en el món del ioga?*
— Vaig descobrir el ioga l'any seixanta-tres, a Lió, en una reunió d'objectors de consciència on hi havia Lanza del Vasto. El vaig anar estudiant i en un moment determinat en vaig tenir necessitat per a mi. Estava molt malalt, amb el sistema nerviós destrossat, perquè en aquell moment treballava en un hospital psiquiàtric a Anglaterra, una feina terriblement difícil. El ioga va ser un dels recursos que vaig trobar per poder-me tranquil·litzar.

De totes maneres el ioga és un més dels mons que he viscut, però, per circumstàncies que

no he buscat m'he transformat en un professional, cosa que trobo bastant absurda. És absurd guanyar-te la vida ensenyant ioga i això fa que no estiguis tranquil professionalment. Ensenyar ioga no és tan sols ensenyar a moure el cos, sinó que també cal ensenyar-ne el contingut. L'altre dia vaig llegir un article preciós del Lozano que parlava del dolor submergit. Doncs per a mi el ioga és una manera d'atacar aquest dolor submergit.

— *Actualment, el ioga és més divulgat i practicat que fa vint anys. A què creus que es deu aquest fenomen?*

— Fa vint anys encara no érem tan conscients d'aquest dolor submergit de què parlo. A més, la psicologia de l'imperi romà, en la qual el sofriment és una cosa normal, encara està latent entre nosaltres. Patir és una cosa normal, ja ho sabeu... Va ser també molt important la publicació dels llibres d'André Van Lysebeth, que ha estat el meu mestre. Però el més important de tot és que el ioga que nosaltres coneixem és una tècnica que ve de l'Índia, però l'essència del ioga és inherent a cada una de les persones de totes les civilitzacions. Llavors, és clar, moltes de les persones que busquen assimilar fàcilment aquestes tècniques importades i inclús els són familiars.

Explicat d'una altra manera, a això en podríem dir la memòria cel·lular: el nostre cos en sap més, de nosaltres, que el nostre cap. En aquesta memòria cel·lular hi ha l'essència de nosaltres mateixos i la finalitat del ioga és deixar que aquest ésser que tenim s'expressi lliurement. Per això hem de descobrir i controlar el cos i la ment. Desgraciadament, els fem servir com un aprenent fa servir una eina.

— *Vens a dir que totes les civilitzacions han tingut unes tècniques pròpies d'introspecció*

i que la que ens «correspon» a nosaltres ha desaparegut i per això hem de recórrer a imptacions?

— No diria tant. No tinc cap documentació que m'ho assegurí. De totes maneres només cal pensar en els càtars, però la inquisició ho va arrasar tot. El que haguem pogut assimilar molt depressa moltes coses del ioga em fa pensar que part d'això ja ho dúiem dins. És la base del tantra: el que està dins meu està a tot el món, el que no està dins meu no està enlloc.

Això vol dir que la nostra memòria cel·lular ha mantingut a través dels segles un neguit permanent preguntant-se qui sóc jo? per què visc? quina és la raó del meu ésser? i la tècnica del ioga està posada en solfa per arribar a respondre al màxim aquestes qüestions.

— *La psicoanàlisi no serviria per al mateix?*

— No, no m'és vàlida, perquè és un llenguatge verbal i, per tant, abstracte, mentre que el llenguatge interior és el silenci. L'important del ioga és evitar el fet mateix de raonar, deixar que es manifesti espontàniament l'inconscient.

A tots ens falta trobar una peça i aquesta és el camí de la felicitat. Te n'adones que una persona, en la mateixa situació extrema, pot ser desgraciada o feliç, segons que a aquesta situació l'hagin arrossegada o hi hagi anat voluntàriament. Si el que fas ho fas conscientment, comporta una serenitat, una felicitat. El ioga és una eina per trobar aquesta serenitat.

— *Però hi ha molta gent que fa ioga i aquesta serenitat no es veu per enlloc. Com s'ha de fer o viure el ioga perquè ajudi la persona a tenir una actitud global i aquest no es converteixi en una en una activitat feta una hora al dia?*

— A casa moltes de les persones que vénen no viuen gens contentes d'elles mateixes, són quasi malalts, amb problemes vivencials, anímics, físics, estructurals, nerviosos: no troben el seu lloc dins la societat i recorren al ioga com una mena de teràpia. Segur que si no fessin ioga estarien pitjor, però per més que el practiquin només poden millorar una mica. En canvi, les persones que es dediquen al ioga com un treball de descobriment interior són molt escasses. Llavors això em permet dir que dins el conjunt de la societat una persona que fa ioga no és diferent de les altres. Inclús els ioguis, creieu-me, no són sempre els millors.

— *Diuen que, com a professor de ioga ets molt dur...*

— M'ha costat trobar el meu lloc com a professor de ioga, però no crec que sigui dur. El que passa és que demano que la gent s'exigeixi, no em contento amb la mitja voluntat. M'agrada que la gent hi posi el que crec que hi pot posar. En aquesta societat ningú no exigeix a ningú i tothom pateix

l'altre i això s'ha de canviar. Hem de saber exigir-nos a nosaltres i ajudar a l'altre a què s'exigeixi, perquè té uns valors en ell mateix. *Després de parlar una estona de ioga, la conversa dona un tomb i sorgeix AHIMSA, una «cosa» difícil d'explicar, una espècie d'ésser amb molts caps i tantes vides com els gats. Ens diu que la idea d'AHIMSA neix l'abril del '67, estant a Alemanya, arran d'una anècdota d'en Gandhi que li fa entendre la no-violència de cop. «En aquell moment em va agafar una gran força i vaig ser l'home més feliç de la terra. Va ser el dia en què aquest home que s'arrossegava va alçar el vol i seguí una nova vida». Aleshores decideix tornar i ho fa l'any '69. Un cop aquí emprèn una volta a la península amb bicicleta. «Allà fora havia planificat molt, havia escrit un o dos llibres... tot està en el mateix calaix, no ho he tocat en quinze anys. Un dia que tingui temps i ganes m'hi dedicaré i potser em quedaré sorprès de tots els pensaments que hi ha».*

— *Què és, però, AHIMSA?*

— No sé el que serà. Fins ara no ha estat pràcticament res. Vaig començar l'editorial que ara és ben coneguda, i vaig arrencar un centre d'estudis.

Ens parla de la necessitat d'aquest centre d'estudis on recopilar i analitzar tota una alternativa i fer els primers passos per una societat diferent. Aquests estudis els fa confluïr a partir de set camins: el ioga i la no-violència («les dues bases filosòfiques»), i altres aspectes més tècnics, com ara l'ecologia, el cultiu biològic, la salut, les arts populars i l'economia. «Tenim set punts, que són els que crec que s'han de tractar. He provat de tirar-ho endavant de diverses maneres, i ara, com sempre, estic intentant-ho, dia a dia... jo vaig sembrat per si alguna vegada cau algun gra en terra fèrtil».

No és el primer cop que apareix la seva formació gandhiana, el seu misticisme, però sovint ens trobem amb l'home quotidià, inseguir a voltes: «Passa que moltes persones es pensen que m'ho vull fer tot jo i no crec que sigui això. Més aviat penso que fa molts anys que sé el que vull però estic obert a totes les persones que em demostrin que no va per aquí la cosa. També fa molts anys que ho he posat a discutir i les raons sempre les han agafades. Potser no en sé prou; de vegades em poso al cap que no en sé prou». Però a AHIMSA no tot han estat idees, ja que els anys '78, '79 i '80 es van fer els camps culturals, amb una assistència de 400 persones setmanals. «Tothom va disfrutar, però vaig enviar un butlletí a tots els assistents i ningú no va contestar. Això em va fer pensar molt, perquè no vaig muntar els camps perquè disfrutés la gent: no em van entendre». També el centre Cooperatiu d'Economia i Cultura va quedar en res: «algun dia s'ha de

tornar a ressuscitar perquè era una cosa realment interessant. És un fracàs més que he hagut de lamentar. De totes maneres, aquests fracassos no m'han fet patir gaire en ells mateixos, em saben greu perquè quan em poso en una cosa ho faig amb tota la força; sinó no val la pena de posar-s'hi. Saps què ha passat moltes vegades? que he inspirat una cosa i l'he deixada en mans d'altres... els únics que han tirat endavant són aquests d'aquí». *Ressentit? Fracassat? Motius no n'hi manquen, però sembla superar la situació amb una certa cautela i resignació, convençut més aviat que hi ha més dies que llonganisses i que la lluita no s'acaba pas en un dia, intentant desmarcar-se de l'itluminisme d'alguns ioguis que semblen estar per damunt del bé i del mal.*

— *Quin és ara, el teu projecte d'AHIMSA?*

— És el clàssic i fonamental, perquè no ha variat gens. Es tracta de muntar una Universitat Popular i fer l'escola de professors de ioga. Podria haver-ho fet a Barcelona, però no m'interessa. Prefereixo fer-ho aquí, ja que un professor de ioga ha de tenir una vivència integral: s'ha d'integrar completament a la vida d'aquí. La Universitat funcionarà amb la mentalitat d'empresa. Viuran aquí, rebran classes de ioga i, a canvi, treballaran en el que sàpiguen per a la co-

munitat. És clar, també aprendran a ser eficients, a tenir gust pel treball... muntarem els camps culturals permanents, etc.

— *És un projecte gros.*

— No em fa por fer projectes grossos. Si no veus la societat d'una manera global el que és petit no té sentit; només el té quan està dins d'un context global.

Seguim parlant de moltes altres coses, molt més relaxadament que al principi. Davant l'aparent contradicció d'una universitat popular empeltada d'empresa, surt el tema del treball alliberador. «El summum de la llibertat és fer una cosa per la qual no estàs pagat, però cal treballar unes hores per poder-ho fer, per subvencionar aquest voluntarisme. Jo prefereixo muntar una estructura que em permeti compaginar les dues coses. Aquesta és la meua proposta d'AHIMSA en tant que empresa».

Moltes coses encara resten al tinter (llegiu cinta magnetofònica), però potser aquestes pinzellades ens poden servir per reflexionar sobre una feina al voltant d'una persona que, amb les seves ensopegades i contradiccions (com tantes) segueix endavant en el camí que es va traçant.

Jaume Sobrevals i Eulàlia Castanys.

1ª SETMANA DEL CREA

Del 6 al 14 de juliol d'aquest any 1985, l'equip del *Centre de Recerques i Estudis Alternatius (CREA)*, pensem trobar-nos entre nosaltres i amb uns quants amics per a una *Setmana de Recerques i Estudis Alternatius*. Volem trobar-nos, reposadament i sense presses, per *compartir* els nostres projectes i realitats, a través del diàleg entre nosaltres. Volem *sotmetre a crítica* les nostres opcions, accions i propostes, per descobrir allò que ajuda a l'emergència d'una nova civilització.

Volem palpar que allò que estem fent —cadascú des del seu lloc i en camps diferents— *convergeix* de fons i, si en sabem, de forma, en un moviment ampli que, tot respectant cada opció, les depassa totes i alhora les inclou.

Organització de la Setmana

Hem escollit, com a lloc de la trobada, el Centre Permanent de Cultura Popular «Turó dels Pujols», de *Guardiola de Font-rubi* (Penedès).

Aquest Centre té una cabuda de 40 places, xifra que ens sembla adient a l'estil de trobada que hem pensat. Si veiem que hi ha moltes més persones que s'interessen per la Setmana, això ens seria un estimul per muntar una nova trobada, més endavant.

Els participants han de confirmar la seva assistència abans del 30 d'abril. Caldrà que, al mateix temps, ens diguin quins temes aportaran, quin dia els anirà més bé per a tractar-los i els condicionaments de tipus pràctic (necessitats de temps, lloc, material, etc.) que els calgui.

Amics, fa pocs mesos que vam descobrir la vostra revista i, d'ençà que en tenim tots els exemplars endarrerits, creiem fer-nos una idea general de la mateixa. Ens agrada, i segur que a molta gent que la desconeix li seria útil com ho és a nosaltres. Tenim ganes de dir-vos-ho, ni que sigui per encoratjar una feina que creiem important i, potser, necessària de recolzament.

Més concretament, voldríem felicitar-vos pels qüestionaris sobre cultura popular, ja que (creient-nos-els més o menys, val a dir-ho) ens han donat peu per a discutir i clarificar entre nosaltres uns conceptes que massa sovint usem alegrement, sense gaire precisió.

Les condicions econòmiques són les següents:

- 1.000 ptes d'inscripció (despeses d'organització).
- 1.000 ptes diàries (estada amb pensió completa).

Per a formalitzar la vostra inscripció, cal posar-se en contacte amb:

Xavier Batlle

Ronda General Mitre, 132, baixos 1ª
08006 BARCELONA

Telèfon 201 05 16 (horaris d'oficina)

FOURTH WORLD REVIEW: Per nacions petites, comunitats petites i l'esperit humà. Forma part del **GANDHI PAECE FUNDATION**, New Delhi, Índia.

The Fourth World és patrocinat, entre altres, per Ivan Illich, Theodore Roszak, John Seymour,...

Realitzaran la seva *quarta assemblea* el mes de maig del 1985 a l'Índia. És oberta a tothom. S'espera que hi sigui present Lord McInstosh, qui donarà una conferència sobre el poder a les comunitats. Altres temes que es tractaran són:

- L'economia a l'escala humana.
- Política i potència en la comunitat.
- Mitjans de comunicació.
- Ecologia i bio-regionalisme.
- Vida Urbana.
- Guerra, no violència i poder a la comunitat.
- Ètnies i descolonització de l'Àsia.
- Desenvolupament de les ciutats petites i poblets.

Persones interessades a assistir-hi o en tenir més informació poseu-vos en contacte amb: «The Gandhi Paeece Foundation». 221 Deendayal, Upadhyaya Marg. N. Delhi 110002. Índia.

Segurament no hem arribat a cap veritat universal, però el procés de discussió i les conclusions «inter nos» han estat força positius.

Envoltats com estem de molta informació no sempre assimilable, va bé de trobar un mètode que ajudi (com vosaltres dieu) a la reflexió i a la formació a la vegada. I res més, de moment. Endavant en la vostra, nostra, tasca i fins aviat.

Jordi Gómez i Rovira
(L'Hospitalet de Llobregat)

És una llàstima que «camufleu» els qüestionaris entre les fitxes verdes. Ben segur que hi ha gent que, per aquest motiu, no les haurà llegit.

JOC

Pots jugar amb el seu cos,
que és jove i riu, i vol
el joc, i no n'ha tingut prou.
Encara creus que en tu hi ha vici?
Mostra el teu vici. Dóna't
sencer. Si te l'estimes,
no li ofeguis aquest tremolor:
la curiositat del cos, que tu
fa massa temps que en dius desig.

Gabriel Ferrater